

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

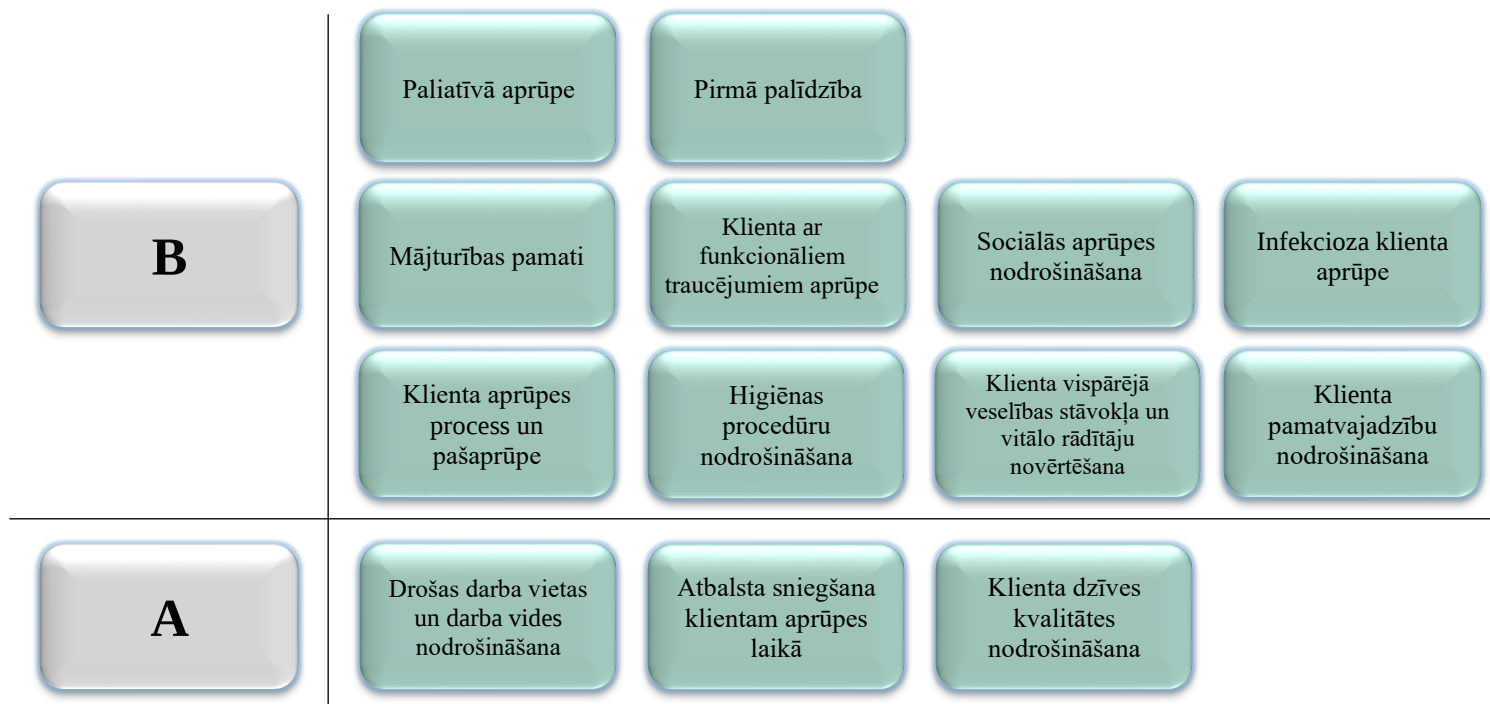
IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālās kvalifikācijas "Aprūpētājs" (3. LKI)

MODUĻU PĀRBAUDĪJUMI

Pasūtītājs:

Valsts izglītības satura centrs

Metodiskais atbalsts:

Projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai"

Ruta Ančupāne

Literārā redaktore:

Agita Kazakeviča

Izpildītājs:

Latvijas Universitātes aģentūra "Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža"

Darba grupas vadītāja:

Inita Mīze

Darba grupa:

Gunta Gumbina, Solvita Rudoviča, Sendija Špacs-Dāģe, Ilze Vāciete

Vērtētāji:

Latvijas Darba devēju konfederācija
Nozares eksperte: Dita Raiska

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
Nozares eksperte: Marijanna Logina

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātā daļa (A daļa)****Modulis "Drošas darba vietas un darba vides nodrošināšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	2
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	50 min.
Uzdevumu apraksts	1. Veikt klienta istabas ikdienas uzkopšanu: 1.1. Sagatavot dezinfekcijas līdzekli telpu dezinfekcijai. 1.2. Sagatavot mazgāšanas līdzekli telpu uzkopšanai. 1.3. Uzņemt klienta istabu. 1.4. Sakārtot darba vietu. 1.5. Dokumentēt paveikto. 2. Atbildēt uz jautājumiem par drošu darba vidi telpā un ārpus tās, pazīt klienta veselību un drošību apdraudošos faktorus.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Norises vieta – simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Nepieciešamie materiāli: • dezinfekcijas līdzeklis ar lietošanas instrukciju, • dezinficējošas salvetes virsmu apstrādei, • mazgāšanas līdzeklis ar lietošanas instrukciju, • dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu drošības lapas, • mētrauks, • vienreizlietojamie cimdi, • vienreizlietojamie priekšauti, • aprīkojums telpu uzkopšanai, atkritumu šķirošanai, savākšanai, uzglabāšanai, • ikdienas telpu uzkopšanas plāna paraugs, • sociālās aprūpes iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma paraugs.	
Vērtēšanas kārtība	Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 72, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:	

Iegūto punktu skaits	1–10	11–21	22–31	32–42	43–48	49–54	55–59	60–65	66–69	70–72
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbilstoši dotajiem uzdevumiem uzkopt klienta istabu:

- 1.1. Sagatavot dezinfekcijas līdzekli telpu dezinfekcijai.
- 1.2. Sagatavot mazgāšanas līdzekli telpu uzkopšanai.
- 1.3. Veikt klienta istabas ikdienas uzkopšanu.
- 1.4. Sakārtot darba vietu.
- 1.5. Dokumentēt paveikto.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Dezinfekcijas līdzekļa sagatavošana telpu uzkopšanai. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Dezinfekcijas līdzekļa pagatavošanai izvēlas koncentrātu, šķīduma pagatavošanas instrukciju un atbilstošas drošības lapas.	1
	Lieto vienreizlietojamus cimdus.	1
	Lieto vienreizlietojamo priekšautu.	1
	Izvēlas atbilstošu dezinfekcijas līdzekļa koncentrātu.	1
	Dezinfekcijas šķīdumu sagatavo atbilstoši lietošanas noteikumiem un ekspozīcijas laikam, ievēro koncentrāciju atbilstoši lietošanas instrukcijai.	1
	Ievēro sociālās aprūpes iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma prasības.	1
	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu tvertnēs.	1
1.2. Mazgāšanas līdzekļa sagatavošana istabas uzkopšanai. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Lieto vienreizlietojamus cimdus.	1
	Lieto vienreizlietojamo priekšautu.	1
	Izvēlas atbilstošu mazgāšanas līdzekli.	1
	Mazgāšanas šķīdumu sagatavo nepieciešamajā koncentrācijā atbilstoši lietošanas instrukcijai.	1
	Ievēro sociālās aprūpes iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma prasības.	1
	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizēti tam paredzētajā atkritumu tvertnē.	1
1.3. Istabas uzkopšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Lieto vienreizlietojamus cimdus.	1
	Lieto vienreizlietojamo priekšautu.	1
	Savāc atkritumus (šķiro un utilizē atbilstošās atkritumu tvertnēs).	1
	Noslauka putekļus no istabas telpaugu lapām.	1
	Apstrādā kontakta virsmas (rokturus, gaismas slēdzus, palodzes, galdus, krēslus, klienta skapīti, gultas malas un individuālos tehniskos palīg līdzekļus) ar dezinfekcijas līdzekli.	1

	Virsmu apstrādei izmanto pirmajā uzdevumā sagatavoto līdzekli.	
	Telpas mitro uzkopšanu sāk no mazāk piesārņotās daļas. Telpas mitrajai uzkopšanai izmanto otrajā uzdevumā sagatavoto mazgāšanas līdzekli.	1
	Telpas uzkopšanai lieto atbilstoša marķējuma inventāru (uzkopšanas rati, mopi, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekli, atbilstoši katras institūcijas specifikai un tīršanas un dezinfekcijas plānam).	1
	Higiēnas telpas uzkopšanai izmanto citu inventāru ar atbilstošu marķējumu (uzkopšanas rati, mopi, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekli, atbilstoši katras institūcijas specifikai un tīršanas un dezinfekcijas plānam). Higiēnas telpas uzkopšanai izmanto pirmajā uzdevumā sagatavoto dezinfekcijas līdzekli.	1
1.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Pēc telpu mitrās uzkopšanas aprīkojumu notīra un dezinficē ar vienreizlietojamām dezinfekcijas salvetēm.	1
	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietotās dezinfekcijas salvetes utilizē tam paredzētajās atkritumu tvertnēs.	1
	Aprīkojumu telpu uzkopšanai novieto skapī (telpā) atbilstoši marķējumam.	1
	Dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu koncentrātus novieto slēdzamā skapī atbilstoši marķējumam.	1
	Ievēro sociālās aprūpes iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma prasības.	1
1.5. Veiktās darbības dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Ikdienas telpu uzkopšanas plānā attiecīgajā ailē norāda laiku, kad telpa uzkopta, un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par drošu darba vidi telpā un ārpus tās, pazīt klienta veselību un drošību apdraudošos faktorus. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 45)

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
2.1. Kā savāc sadzīves atkritumus? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Sadzīves atkritumu savākšanas maisa tilpumam jāatbilst atkritumu vākšanas konteinera tilpumam vai maisa turētāja izmēram.	1
	Atkritumu vākšanai paredzēta maisa aizsīšanas vai aiztaisīšanas aizliegts izmantot metāla stieples vai metāla skavas.	1
	Sadzīves atkritumu vākšanas maisu aizpilda tā, lai būtu iespējams to aizsiet.	1
	Savāktos sadzīves atkritumus nogādā centrālajā atkritumu vākšanas telpā vai uz sadzīves atkritumu konteineriem.	1
2.2. Kādas ir darba drošības prasības pārtikas atkritumu savākšanas laikā sociālās aprūpes institūcijās? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Savāc un ar tiem rīkojas kā ar infekcioziem atkritumiem, ja tie radušies infekcioza klienta aprūpes laikā, vai piemērojot izolācijas režīmu atbilstoši normatīvajiem aktiem par higiēniskā un pretepidēmiskā režīma pamatprasībām.	1
	Atkritumus, kuri nesatur bīstamas ķīmiskas vielas, apsaimnieko kā sadzīves atkritumus.	1

skaitis 2)		
2.3. Kas jāievēro, veidojot drošu vidi klientiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Ērta lietošana ikvienam (piem., zemo grīdu izmantošana sabiedriskajā transportā, ērti iekāpt un izkāpt klientiem ar funkcionāliem traucējumiem).	1
	Daudzveidīga izmantošana (piem., pielāgotas vannas istabas un tualetes, aprīkotas ar margām, rokturiem, neslidošām grīdām utt.).	1
	Kustībai un lietošanai atbilstošs izmērs, atbilstošs telpu izmērs, nodrošina visas objekta funkcionālās iespējas.	1
	Viegli izprotams lietojums (viegli saprotama informācija (zīmējumi vai piktogrammas)).	1
	Minimāla fiziskā piepūle, vide ērta, izmantojama, nelietojot fizisko spēku (automātiskās durvis).	1
	Viegli uztverama informācija, daudzveidīga informācijas pasniegšana (vizuāli, audio formātā vai taktilā veidolā jeb Braila rakstā).	1
	Samazināta iespēja kļūdīties (piem., kontrastējošās krāsās marķēts stikls).	1
2.4. Kas jāievēro, veidojot drošu vidi klienta mājās? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 17)	Guļamistabā un dzīvojamās telpās mēbeles jānovieto tā, ka tās neaizšķērso ceļu, lai klients var droši pārvietoties (arī izmantojot tehniskos palīgīdzekļus).	1
	Gultai augstums ir drošs, ja apsēžoties iespējams atbalstīt pēdas uz grīdas, ceļgalus saliecot 90° leņķī.	1
	Krēsliem jābūt stabiliem, izturīgiem un drošiem, bez ritenīšiem.	1
	Mēbelēm jābūt bez roku balstiem, ar zemām atzveltnēm, atbilstošā augstumā.	1
	Grīdas segums nedrīkst būt slidens.	1
	Nav ieteicami sliekšņi.	1
	Kāpņu margām jābūt abās pusēs. Pakāpieniem jābūt neslidošiem, vienādiem, bez izdrupušiem robiem.	1
	Traukiem jābūt no izturīgākiem materiāliem, neiesaka stiklu.	1
	Elektrības vadi nedrīkst būt uz grīdas un traucēt pārvietošanos. Uz elektrības vadiem nedrīkst novietot mēbeles, paklājus u.c. priekšmetus.	1
	Jābūt labam apgaismojumam, lai samazinātu kritienu risku. Gaismas slēdžiem jābūt viegli un ērti sasniedzamiem.	1
	Durvju rokturiem jābūt sviras tipa, vienkārši lietojamiem, kuri nebloķē durvju atvēršanu.	1
	Ugunsdrošības nolūkā jāizvieto dūmu detektori.	1
	Pie vannas un dušas jānovieto neslidoši paklājiņi (samazina kritienu risku).	1
	Jāierīko speciālie atbalsta rokturi, kas atvieglo iekāpšanu un izkāpšanu no vannas vai dušas.	1
	Ieteicams tualetes poda paaugstinājums ar atbalsta rokturiem.	1
	Ieteicams izmantot dušas krēslu un portatīvo tualeti.	1
	Ērtā un redzamā vietā jānovieto skaidri salasāma informācija par zvanu veikšanu ārkārtas situācijās.	1
2.5. Kādi ir biežākie darba riski aprūpētāja profesijā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Bioloģiskie riska faktori – inficēšanās ar dažādām infekciju slimībām.	1
	Balsta un kustību aparāta riska faktori – nepareizi lietoti ergonomikas pamati, lielu smagumu celšana.	1
	Slīdēšana, klupšana un krišana – nepareiza individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana (apavi ar neslidošu zoli).	1
	Psiholoģiskie riska faktori.	1

	Ķīmiskie riska faktori – ķīmisko un dezinfekcijas līdzekļu lietošana.	1
2.6. Ko ietver higiēnas un pretepidēmiskā režīma plāns? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Telpu tīrības uzturēšanas prasības.	1
	Prasības veļas un gultas piederumu tīrībai.	1
	Prasības ūdensapgādei un kanalizācijai, apkurei, ventilācijai un apgaismojumam.	1
	Prasības aprūpējamo personu un sociālās aprūpes institūcijas darbinieku personīgajai higiēnai.	1
	Prasības pārtikas blokā.	1
2.7. Kas jāievēro sociālās aprūpes institūcijās, nodrošinot higiēnas prasības? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Telpas jāuztur tīras. Telpu mitro uzkopšanu veic ne retāk kā reizi dienā, lietojot mazgāšanas līdzekļus, bet sanitārajās telpās lieto dezinfekcijas līdzekļus atbilstoši to lietošanas instrukcijām.	1
	Telpās nepieļauj kukaiņu un grauzēju klātbūtni.	1
	Atkritumus savāc aizveramos atkritumu savākšanas traukos, kurus regulāri iztukšo un dezinficē.	1
	Gultas veļu maina pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā vienu reizi septiņās dienās guļošām personām un ne retāk kā reizi 10 dienās pārējām personām.	1
	Veļu mazgā centralizēti attiecīgās sociālās aprūpes institūcijas veļas mazgātavā. Pieļaujama veļas mazgāšana arī citās veļas mazgātavās, ja attiecīgo veļu mazgā atsevišķi no pārējās veļas.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātā daļa (A daļa)****Modulis "Atbalsta sniegšana klientam aprūpes laikā"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis		Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.								
Darba uzbūve		Uzdevumu skaits		1						
		Uzdevumu veidi		Atbildes uz jautājumiem						
		Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs		30 min.						
Uzdevumu apraksts		Atbildēt uz jautājumiem par: • sadarbības ar klientu veidošanu, • psihoemocionāla un psihosociāla atbalsta sniegšanu, • lietišķās saskarsmes normu un klienta tiesību ievērošanu, • tehnisko palīglīdzekļu, vides pieejamību, specializētā transporta nozīmi aprūpes nodrošināšanā.								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Pārbaudījuma veikšanai nepieciešama auditorija, semināru telpa. Nepieciešamie materiāli: • A4 formāta papīrs; • pildspalva; • dators (ja pārbaudes darbs tiek pildīts tiešsaistē).								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 92, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–13	14–27	28–40	41–54	55–62	63–69	70–76	77–84	85–88	89–92
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par:

- sadarbības ar klientu veidošanu,
- psihoemocionāla un psihosociāla atbalsta sniegšanu,
- lietišķās saskarsmes normu un klienta tiesību ievērošanu,
- tehnisko palīg līdzekļu, vides pieejamību, specializētā transporta nozīmi aprūpes nodrošināšanā.

Jautājumi	Atbildes	Piešķiramie punkti
1. Kas ir psihoemocionāls atbalsts? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Spēja mazināt klientam stresa līmeni un izdegšanas riskus, kas rada negatīvu ietekmi uz klienta fizisko, garīgo un psihisko veselību.	1
2. Kāpēc klientam jāsniedz psihoemocionāls atbalsts? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Lai uzlabotu klienta aprūpes kvalitāti.	1
	Lai uzturētu / atjaunotu klienta ierasto dzīves ritmu.	1
	Veiksmīgai ikdienas ierobežojumu apgūšanai.	1
	Jaunu iemaņu apgūšanai.	1
	Adaptācijai jaunā vidē, apstākļos.	1
	Klienta iedomātās nespēcības mazināšanai.	1
3. Kādas negatīvas emocijas var mazināt klientam, sniedzot psiholoģisku atbalstu? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)</i>	Spriedzi.	1
	Trauksmi.	1
	Dusmas.	1
	Bēdas.	1
	Skumjas.	1
	Neuzticēšanos.	1
	Īgnumu.	1
	Nomāktību.	1
	Agresivitāti.	1
	Nicināšanu.	1
4. Kāpēc klientam jāsniedz psihosociāls atbalsts? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Lai klients pats spēj rast piemērotāko risinājumu konkrētai situācijai.	1
	Lai klients pats spēj nodrošināt pamatvajadzības.	1
	Lai klients justos piederīgs sabiedrībai.	1
5. Kādas prasmes nepieciešamas veiksmīgas sadarbības veidošanai ar klientiem? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Būt iecietīgam.	1
	Veidot klienta uzticību pret aprūpes komandu.	1
	Izturēties pret klientu ar cieņu.	1
	Nenoraidīt klientu.	1
	Ieklausīties klienta vēlmēs.	1
	Ieklausīties klienta izteiktajos priekšlikumos.	1
6. Kādas prasmes nepieciešamas veiksmīgas sadarbības veidošanai ar kolēģiem? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Veidot pozitīvu komunikāciju.	1
	Ievērot ētikas normas.	1
	Izpalīdzēt kolēģiem.	1
	Sadarboties ar kolēģiem.	1
	Uzklausīt priekšlikumus kvalitatīvas aprūpes nodrošināšanai.	1
7. Kas ir neverbālā komunikācija? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Sazināšanās bez vārdiem, izmantojot tādus līdzekļus kā acu skatienu, mīmiku, žestus, pozas, pantomīmu, balsi – tās intonāciju, pauzes, fizisko distanci, izvietojumu telpā, apģērbu.	1
8. Kādas ir neverbālās komunikācijas informatīvās sistēmas? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Komunikācijas laiks un telpa.	1
	Vizuālais kontakts.	1
	Ķermeņa valoda.	1
	Runas ekspresija.	1

	Empātija.	1
9. Kā izpaužas klienta līdzestība aprūpes nodrošināšanā? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Iesaistīšanās un līdzdarbošanās aprūpes laikā.	1
	Sadarbība ar veselības un sociālās aprūpes specialistiem.	1
	Regulāra un precīza ieteikumi pildīšana.	1
10. Kādi faktori ietekmē klienta līdzestību aprūpes procesa laikā? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Izglītība un zināšanas.	1
	Vecums un dzimums.	1
	Stress un psiholoģiskais stāvoklis.	1
	Attieksme un iepriekš iegūta pieredze.	1
11. Kas ir lietišķā saskarsme? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Par lietišķu tiek uzskatīta saskarsme (attiecības, verbālā un neverbālā komunikācija), kas izveidojas starp cilvēkiem, kuri veic darba pienākumus (aprūpi).	1
12. Kādas ir klienta tiesības aprūpes procesā? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Bez maksas iegūt informāciju par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, to saņemšanas nosacījumiem un kārtību.	1
	Bez maksas saņemt konsultāciju par sociālo problēmu risināšanu.	1
	Pieprasīt un saņemt sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību.	1
	Pieprasīt un saņemt pamatotu rakstveida atteikumu gadījumā, ja palīdzību klientam atsaka / nesniedz.	1
	Līdzdarboties ar sociālā pakalpojuma saņemšanu saistītā lēmuma pieņemšanā.	1
	Pārsūdzēt lēmumu par sociālo pakalpojumu vai sociālās palīdzības atteikumu.	1
	Ziņot par sociālo pakalpojumu neapmierinošu kvalitāti un klienta tiesību neievērošanu.	1
13. Kas ir klienta atbalsta sistēmas? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Uz personu vērsts instruments (pakalpojums), lai nodrošinātu aprūpes plānošanas procesu, palīdzot personai apzināt savas individuālās vēlmes, vajadzības, prasmes dzīves mērķu sasniegšanai un dzīves kvalitātes uzturēšanai.	1
14. Kāds mērķis ir klienta atbalsta sistēmām? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Klienta individuālo vajadzību nodrošināšana.	1
	Klienta sociālo risku mazināšana.	1
	Klienta pašizolācijas risku mazināšana.	1
	Pakalpojuma "aprūpe mājās" pilnveidošana.	1
15. Kāpēc nepieciešama sociālo pakalpojumu pēctecība klienta aprūpes laikā? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Nodrošina aprūpes nepārtrauktību.	1
	Nodrošina aprūpes pārskatāmību.	1
	Veicina klienta līdzdalību aprūpes laikā.	1
	Nodrošina klienta informētību par pakalpojumu.	1
	Mazina klienta trauksmi un bailes.	1
	Klienta piederīgo iesaistīšanai aprūpes laikā.	1
	Klientu un piederīgo izglītošanai.	1
16. Ar kādu nolūku novērtē vides pieejamību, veicot klienta aprūpi? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Uzlabojumu veikšanai.	1
	Drošas vides nodrošināšanai.	1
	Klienta socializācijas veicināšanai.	1
	Pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai.	1
	Kvalitatīva pakalpojuma nodrošināšanai.	1
17. Kādam nolūkam lieto tehniskos palīg līdzekļus? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Klienta pamatvajadzību nodrošināšanai.	1
	Klienta pašaprūpes spēju saglabāšanai vai pilnveidošanai.	1
	Klienta neatkarības nodrošināšanai.	1
	Klienta socializācijas saglabāšanai.	1
	Aprūpes personāla darba vides uzlabošanai.	1
	Klienta dzīves kvalitātes saglabāšanai vai uzlabošanai.	1
18. Kas ir specializēts	Speciāls autotransports, pielāgots un aprīkots klientu ar	1

transports? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 1</i>)	funkcionāliem traucējumiem pārvadāšanai.	
19. Kādos gadījumos klientam tiek nodrošināta transporta kompensācija? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 3</i>)	Pilngadīgām personām, kam ir Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK) atzinums par specializētā transporta lietošanas indikācijām (personas ar invaliditāti, kustību traucējumiem, apgrūtinātu pārvietošanos).	1
	Personām ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam, kurām nepieciešama īpaša kopšana.	1
	Pensijas vecuma personām, kuras pārvietošanas tikai ar tehnisko palīgīdzekļu palīdzību.	1
20. Kādam nolūkam izmanto specializēto transportu, sniedzot pakalpojumu "aprūpe mājās"? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 3</i>)	Dzīves kvalitātes uzturēšanai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.	1
	Cilvēka ar funkcionāliem traucējumiem iespējai socializēties.	1
	Mazkustīgu klientu transportēšanai no/uz ārstniecības iestādī.	1
21. Kādi mērķi ir pakalpojuma "mobilā aprūpe dzīvesvietā" nodrošināšanai? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 5</i>)	Nodrošināt klientam higiēnas procedūras (duša).	1
	Nodrošināt klienta veļas mazgāšanu.	1
	Nodrošināt klientam pamatvajadzības.	1
	Nodrošināt pārtikas produktu piegādi.	1
	Nodrošināt klienta tikšanos ar dažādiem speciālistiem.	1
22. Kas kavē klientiem saņemt un lietot tehniskos palīgīdzekļus? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 4</i>)	Nepietiekama aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība.	1
	Nepietiekamas klienta zināšanas par tehniskajiem palīgīdzekļiem un to lietošanu.	1
	Neatbilstoša infrastruktūra tehnisko palīgīdzekļu lietošanai.	1
	Neatbilstoša vide tehnisko palīgīdzekļu lietošanai.	1
23. Kas nosaka sociālo pakalpojumu saņemšanas kārtību? (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 1</i>)	Ārējie normatīvie akti (valsts, pašvaldības).	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātā daļa (A daļa)****Modulis "Klienta dzīves kvalitātes nodrošināšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis		Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.								
Darba uzbūve		Uzdevumu skaits		1						
		Uzdevumu veidi		Atbildes uz jautājumiem						
		Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs		60 min.						
Uzdevumu apraksts		1. Atbildēt uz jautājumiem par: - atbalsta sniegšanu dažādu ikdienas aktivitāšu veikšanā atbilstoši klienta interesēm, veicinot klienta līdzdarbību saskaņā ar klienta vēlmēm un ievērojot drošības pasākumus, novēršot nošķiršanās un izolēšanās riskus, - konfidencialitātes un klienta interešu ievērošanu, sagatavojot korespondenci vai sūtījumus, - preses izdevumu iegādi klienta interesēs.								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Pārbaudījuma norisei nepieciešamas telpas: - datorklase, - auditorija. Materiāli: - dators, - planšetdators, ja atbildes sniedz rakstiski tiešsaistē, - pildspalva, - A4 formāta papīrs.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 59, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–8	9–17	18–26	27–34	35–39	40–44	45–49	50–53	54–56	57–59
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par:

- atbalsta sniegšanu dažādu ikdienas aktivitāšu veikšanā atbilstoši klienta interesēm,
- klienta veicināšanu līdzdarboties saskaņā ar klienta vēlmēm, ievērojot drošības pasākumus, novēršot nošķiršanās un izolēšanās riskus,
- konfidencialitātes un klienta interešu ievērošanu, sagatavojot korespondenci vai sūtījumus, kā arī par preses izdevumu iegādi klienta interesēs.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķirjamie punkti
1. Kas jāņem vērā, veicot preses izdevumu pasūtīšanu, izmantojot e-vidi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Jāinformē klients par norādītajām preses izdevumu cenām E-abonēšanas katalogā.	1
	Jāinformē klients par cenu atlaidēm, kas norādītas katalogā.	1
	Jāsaskaņo ar klientu un, ja iespējams, jāizmanto pensionāra apliecības numurs, kas apliecina tiesības saņemt preses izdevuma cenas atlaidi.	1
	Precīzi jānorāda preses izdevumu piegādes adrese.	1
	Ja samaksa par preses izdevumu pasūtīšanu nav veikta līdz norādītajam datumam pilnā apmērā vai samaksāts novēloti, preses izdevumu nepiegādā.	1
2. Kādi pasākumi jāveic pirms preses izdevumu pasūtīšanas? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Jānoskaidro klienta intereses.	1
	Jāpiedāvā vairāki preses izdevumi, lai klients var izvēlēties atbilstošāko.	1
	Ar klientu jāaskaņo preses izdevumu pasūtīšanas laika posms (3 mēn., 6 mēn., 9 mēn., 12 mēn.).	1
	Ar klientu jāaskaņo maksājuma veids.	1
	Ar klientu jāaskaņo preses izdevumu piegādes veids.	1
3. Kā, sagatavojot korespondenci, tiek ievērota klienta konfidencialitāte? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Iegūstot vai sagatavojot konfidencialu informāciju (vēstule, dokuments, ziņojums utt.), klients un aprūpētājs izlemj, kam sniegt informāciju par tā saturu.	1
	Konfidencialitāte ir viens no ētikas principiem – neizpaust informāciju citām personām.	1
	Konfidencialitāte ir atkarīga no sūtījuma konteksta. Piemēram, klients, kas vēlas nosūtīt vēstuli radniekam, piebilst par konfidencialitātes saglabāšanu, kā arī, ja nepieciešams, pieraksta piezīmi uz aplokšnes, palaujoties, ka to neatvērs neviens, bet tikai viņa adresāts.	1
	Digitālā informācija (piemēram, e-pasts) arī ir konfidenciala. Konfidencialitāti var aizsargāt ar šifrēšanas mehānismiem un citiem virtuālajiem rīkiem.	1
4. Kādas ir klienta ar invaliditāti tiesības, lai pilnvērtīgi iekļautos sabiedriskajā dzīvē? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Tiesības uz darbu.	1
	Tiesības uz sociālo drošību.	1
	Tiesības uz izglītību.	1
	Tiesības saņemt fizisko un garīgo veselības aprūpi.	1
	Tiesības uz laulību un ģimenes izveidošanu.	1
	Tiesības paust savu viedokli.	1
	Tiesības balsot un tikt ievēlētiem kārtējās vēlēšanās.	1
	Tiesības piedalīties nevalstiskās organizācijās.	1
	Tiesības piedalīties sabiedrisko lietu vadībā.	1
5. Kas jāņem vērā, iesaistot klientus sabiedriskajā dzīvē? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Noskaidro klienta intereses un ikdienas laika pavadīšanas ieradumus.	1
	Aprūpētājs sniedz informāciju par iespējām iesaistīties sabiedriskajā dzīvē.	1

<i>iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Sniedz informāciju par sabiedrisko pasākumu norises vietu, laiku un nokļūšanas iespējām.	1
	Sniedz informāciju par vides pieejamību konkrētā sabiedriskajā pasākumā.	1
	Sniedz atbalstu un palīdzību klientam sabiedrisko pasākumu apmeklēšanas laikā.	1
	Nepieciešamības gadījumā organizē speciālo transportu, lai klientam būtu iespēja apmeklēt pasākumus.	1
6. Kādas ikdienas darbības ieteicamas klientiem? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 16)</i>	TV skatīšanās.	1
	Avīžu, žurnālu lasīšana.	1
	Ciemošanās pie draugiem, radiem.	1
	Saviesīga tikšanās ar draugiem.	1
	Koncertu un teātra izrāžu apmeklēšana.	1
	Baznīcas, reliģisku pasākumu apmeklēšana.	1
	Kino un citu izklaides pasākumu apmeklēšana.	1
	Laika pavadīšana internetā.	1
	Nodarbošanās ar rokdarbiem.	1
	Vingrošana, sportošana ar draugiem vai vienatnē.	1
	Vingrošana, sportošana kādā sporta sekcijā.	1
	Piedalīšanās deju kolektīvā, korī, ansamblī.	1
	Apmeklēt zīmēšanas, gleznošanas studijas.	1
	Medības vai makšķerēšana.	1
	Dārza darbi.	1
	Sezonas sabiedriskie pasākumi (sēņošana, peldēšana u.c.).	1
7. Kādi ir biežākie iemesli, kāpēc klienti neiesaistās sabiedriskās dzīves pasākumos? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Nevar to izdarīt veselības stāvokļa dēļ.	1
	Aizbildinās, ka nav laika.	1
	Sociālekonomiskie faktori (līdzekļu trūkums).	1
	Nesaskata tam jēgu.	1
	Nesaņem pietiekamu ģimenes atbalstu.	1
	Fiziski nespēj nokļūt līdz organizācijai, pasākumu vietai.	1
8. Kādi pasākumi veicami, lai sekmētu klienta līdzdarbību? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Jānoskaidro klienta personības īpatnības.	1
	Jāuzzina klienta iepriekš gūtā pieredze (pozitīvā un negatīvā).	1
	Jānoskaidro klienta individuālās vajadzības.	1
	Jāmotivē klients.	1
	Jāgarantē klientam drošība un līdzdalība.	1
	Līdzdalība un emocionālā iesaistīšanās.	1
9. Kā var raksturot motivāciju? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Motivācija apzīmē cilvēka iekšējos psihiskos spēkus, kas mudina darboties un izraisa kompleksu rīcības, domāšanas ķēdi.	1
	Ar motivāciju tiek saistīti šādi jēdzieni: cilvēka pamatvajadzības (A. Maslova piramīda), dziņas, tieksme.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)****Modulis "Klienta aprūpes process un pašaprūpe"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	3
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, mutiskas atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	40 min.
Uzdevumu apraksts	1. Atbilstoši situācijas aprakstam nomainīt klienta gultas veļu: 1.1. Sagatavoties manipulācijai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Veikt manipulāciju. 1.3. Sakārtot darba vietu. 1.4. Dokumentēt veikto manipulāciju. 2. Atbilstoši situācijas aprakstam nomainīt klienta ķermeņa veļu: 2.1. Sagatavoties manipulācijai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 2.2. Veikt manipulāciju. 2.3. Sakārtot darba vietu. 2.4. Dokumentēt veikto manipulāciju. 23. Atbildēt uz jautājumiem par klienta aprūpes un pašaprūpes nodrošināšanu dzīves kvalitātes saglabāšanai, izmantojot tehniskos palīg līdzekļus un racionāli plānojot ikdienas darbus. Izpildot 1. un 2. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • tīra gultas veļa (palags, segas pārvalks, spilvendrāna, ūdens necaurlaidīgs paladziņš sega, spilvens), • klienta ķermeņa veļa, • vienreizlietojamās higiēnas salvetes, • dokumentācijas lapa.	

Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 120, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–17	18–35	36–53	54–71	72–81	82–90	91–100	101–109	110–115	116–120
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbilstoši situācijas aprakstam nomainīt klienta gultas veļu: 82 gadus vecs klients pēc pārslimota insulta. Klients ir mazkustīgs, katras divas stundas tiek nodrošināta pozicionēšana. Klientam vērojamas izgulējumu pazīmes krustu un papēžu rajonā.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Veikt gultas veļas maiņu.
- 1.3. Sakārtot darba vietu.
- 1.4. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 13)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu gultas veļas maiņai:	
	• palags,	1
	• segas pārvalks,	1
	• spilvendrāna,	1
	• ūdens necaurlaidīgs paladziņš,	1
	• sega,	1
	• spilvens,	1
	• ratiņi netīrās veļas savākšanai (tvertne ar vāku).	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi.	1
	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam. Informē klientu par gultas veļas maiņu.	1
1.2. Gultas veļas	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	

mainīšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 21)	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimds.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavošanas manipulācijas veikšanai:	
	• ja iespējams, gultu pozicionē augstāk un fiksē gultas riteņus (bremžu pozīcijā),	1
	• klienta drošībai paceļ pretējo gultas sānu malu,	1
	• saliek aprīkojumu ērti sasniedzamā attālumā (ievēro secību – augšpusē atrodas vēla, kas tiks ņemta pirmā).	1
	Manipulācijas izpilde:	
	• atbrīvo zem matrača aizlocītās vai ar gumiju nostiprinātās palaga malas,	1
	• noņem no gultas segu, saloka un noliek uz krēsla blakus gultai,	1
	• pozicionē klientu tā, lai viņš atrastos ar muguru pret aprūpētāju,	1
	• netīro palagu sarullē visā tā garumā un pabāž zem klienta muguras,	1
	• tīro palagu sarullē visā tā garumā, liek uz gultas visā garumā un ritina līdz klienta mugurai,	1
	• atritinātu palagu nogludina, lai nebūtu kroku.	1
	• pārveļ klientu pāri abu palagu sarullētajam valnim uz tīrā palaga,	1
	• pozicionē klientu uz pretējo pusi, ievērojot klienta drošību (paceļ pretējo gultas sānu malu),	1
	• noņem netīro palagu un ievieto netīrās vēlas konteinerā,	1
	• tīro palagu atrullē līdz gultas malai, nostiepj un nogludina, palaga malas ieloka zem matrača,	1
	• nomaina netīro spilvendrānu ar tīro,	1
	• nomaina segas pārvalku,	1
	• iekārto klientu viņam ērtā stāvoklī, apsedz.	1
1.3. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Ratus ar netīro vēlu nogādā uz vēlas mazgāšanas telpu.	1
1.4. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Atbilstoši situācijas aprakstam nomainīt klienta ķermeņa veļu: 76 gadus vecam klientam ir abu roku funkcionālie traucējumi. Aprūpētāja uzdevums nomainīt klientam ķermeņa veļu.

2.1. Sagatavoties manipulācijai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

2.2. Veikt manipulāciju.

2.3. Sakārtot darba vietu.

2.4. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
2.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu ķermeņa veļas maiņai:	
	• klienta ķermeņa veļa,	1
	• vienreizlietojamās higiēnas salvetes ādas aprūpei,	1
	• ratiņi netīrās veļas savākšanai (vertne ar vāku).	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi.	1
	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam. Informē klientu par ķermeņa veļas maiņu.	1
2.2. Manipulācijas veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 17)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavojas manipulācijas veikšanai:	
	• ja iespējams, gultu pozicionē augstāk un fiksē gultas riteņus (bremžu pozīcijā),	1
	• klienta drošībai pacel pretējo gultas sānu malu,	1
	• saliek aprīkojumu ērti sasniedzamā attālumā.	1
	Manipulācijas izpilde:	
	• vispirms nomaina veļu ķermeņa augšpusē, tad ķermeņa apakšpusē,	1
	• pirms tīrās veļas uzvilkšanas veic ādas aprūpi, izmantojot vienreizlietojamām ādas aprūpes salvetes,	1
	• salvetes maina, katrai zonai izmantojot jaunu salveti,	1
	• netīro veļu nekavējoties ievieto ratiņos, kuri paredzēti netīrās veļas savākšanai,	1
	• infekciju kontroles nolūkā ratiņu vāku nekavējoties aizver,	1
	• ģērbšanas laikā klientu iekārto ērtā un drošā stāvoklī,	1
	• ķermeņa veļas maiņu veic, netraumējot klientu,	1
	• pārbauda un sakārtoto apģērbu,	1

	• klientu iekārto ērtā un drošā pozā.	1
2.3. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Ratus ar nefīro veļu nogādā uz veļas mazgāšanas telpu.	1
2.4. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

3. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par klienta aprūpes un pašaprūpes procesa nodrošināšanu dzīves kvalitātes saglabāšanai, izmantojot tehniskos palīg līdzekļus un racionāli plānojot ikdienas darbus.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
3.1. Kas ietilpst aprūpes procesā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Novērtēšana – iegūst, pārbauda, sakārto un reģistrē datus par klientu, veido datubāzi par klientu.	1
	Problēmu noteikšana – nosaka aktuālas vai potenciālas problēmas, klienta spēju veikt pašaprūpi, nepieciešamību pēc atbalsta sniegšanas.	1
	Aprūpes plānošana – nosaka aprūpes mērķus, prioritātes, gaidāmos rezultātus, plāno darbības mērķus sasniegšanai.	1
	Aprūpes plāna realizēšana – aprūpes darbību veikšana.	1
	Aprūpes izvērtēšana – nosaka, vai aprūpes mērķi ir sasniegti.	1
3.2. Kas jāņem vērā, plānojot aprūpi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Aprūpes darbības izpildes laiks vai ātrums.	1
	Nepieciešamie resursi.	1
	Veicamās aprūpes darbības kvalitāte.	1
	Veicamās aprūpes darbības prioritāte.	1
	Veicamās aprūpes darbības pareizība.	1
3.3. Kādi faktori var ietekmēt klienta iesaistīšanos aprūpes procesā un dzīves kvalitātes saglabāšanā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Fiziskie – sāpes, elpas trūkums, diskomforts, vājums, nogurums, miegs un tā kvalitāte.	1
	Specifiskie simptomi – klienta sūdzības.	1
	Psiholoģiskie – emocijas (pozitīvas, negatīvas), spēja koncentrēties, veikt garīgas darbības, spēja komunicēt, pašnovērtējums, pašcieņa, vientulība.	1
	Sociālie – sociālais atbalsts (ģimene, draugi, sabiedrība), personiskie kontakti, seksuālā aktivitāte.	1
	Vides faktori – droša vide (drošs mājoklis, ēdiens, dzēriens, veselības un sociālās aprūpes pieejamība).	1
	Ekonomiskie (drošība, iespējas).	1
	Garīgie – garīgums, reliģiozitāte, izglītība, kultūra, spēja baudīt mākslu.	1
3.4. Kāpēc nepieciešama klienta iesaistīšana aprūpes procesā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Lai uzturētu klienta garīgās spējas.	1
	Lai uzturētu klienta fiziskās spējas.	1
	Lai veicinātu klienta apmierinātību ar dzīvi.	1
	Lai veicinātu labas veselības saglabāšanu klientam.	1
	Lai veicinātu klienta iekļaušanos sabiedrībā.	1
	Lai novērstu klienta fizisku un garīgu vientulību.	1
3.5. Kas ir tehniskie palīg līdzekļi? (maksimāli	Ierīces, kas atvieglo cilvēka spējas pārvietoties, aprūpēt sevi un pilnvērtīgi pavadīt brīvo laiku.	1

<i>iegūstamais punktu skaits 1)</i>		
3.6. Kādus tehniskos palīg līdzekļus ieteicams lietot klientam ar dzirdes funkcionāliem traucējumiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Dzirdes aparātu.	1
	Pulksteni ar vibrāciju un/vai gaismas signālu.	1
	Savienotājvienību radio un televīzijas uztvērējiem.	1
	FM radiofrekvenču pārraides sistēmu (raidītājs un uztvērējs).	1
	Tālruni ar pastiprinātāju.	1
	Digitālās vizuālās saziņas ierīci.	1
	Signalizēšanas ierīci ar vibrāciju un/vai gaismas signālu.	1
3.7. Kādiem klientiem ir iespēja saņemt tehniskos palīg līdzekļus par valsts budžeta līdzekļiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Cilvēkiem ar ilgstošiem vai nepārejošiem organisma funkciju traucējumiem.	1
	Cilvēkiem ar anatomiskiem defektiem.	1
	Cilvēkiem, kurai saņēmuši ārstniecības personas atzinumu par tehniskā palīg līdzekļa nepieciešamību.	1
3.8. Kas jāievēro klienta ķermeņa veļas maiņas laikā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Ķermeņa veļu maina vienmēr, kad maina gultas veļu.	1
	Ķermeņa veļu maina pēc visām higiēnas procedūrām (klienta mazgāšanas).	1
	Veļu vienmēr izvēlas atbilstoši laika apstākļiem un gaisa temperatūrai (gan ārā, gan iekštelpās).	1
	Mainot klienta ķermeņa veļu, higiēnas nolūkā izmanto vienreizlietojamās ķermeņa kopšanas salvetes.	1
	Klienta komforta paaugstināšanai un atbilstoši viņa vēlmēm var izmantot dezodorantus vai smaržas.	1
	Klientiem ar inkontinenci ķermeņa veļu maina biežāk, pēc nepieciešamības.	1
	Ja klients nevar apģērbties, viņam palīdz.	1
	Klienta ķermeņa veļas maiņa nedrīkst radīt sāpes un diskomfortu.	1
	Vienmēr jāmudina klientu saglabāt pašaprūpes spējas un ģērbties patstāvīgi.	1
	Jāpalīdz klientam tikai tajā, ko viņš pats nevar veikt.	1
3.9. Kā uzvelk kreklus klientam ar funkcionāliem traucējumiem vienā rokā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Krekla uzvilksanu sāk ar vājāko pusi (ar roku, kurā vērojami funkcionāli traucējumi).	1
	Pārvelk kreklus pa vājāko pusi uz augšu, to saņem pāri pleciem.	1
	Caur otru piedurkni izvelk spēcīgāko roku.	1
	Kreklu sakārto un aizpogā.	1
3.10. Kā uzvelk bikses klientam ar funkcionāliem traucējumiem vienā kājā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Vājāko kāju (kāja, kurai vērojami funkcionāli traucējumi) novieto uz stiprākās kājas.	1
	Bikses uzvelk vājākajā kājā un kāju novieto uz zemes.	1
	Ievelk stiprāko kāju.	1
	Bikses pavelk līdz ceļiem.	1
	Pieceloties kājās, bikses uzvelk līdz galam un sakārto.	1
	Lai pieceltos, klientam ieteicams atbalstīties pret kādu stabilu virsmu.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)****Modulis "Higiēnas procedūru nodrošināšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	3
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, mutiskas atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	50 min.
Uzdevumu apraksts	1. Veikt higiēnas procedūras atbilstoši situācijas aprakstam. 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbošanās spējas. 1.3. Veikt manipulāciju. 1.4. Sakārtot darba vietu. 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju. 2. Veikt mutes dobuma kopšanu atbilstoši situācijas aprakstam. 2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 2.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbošanās spējas. 2.3. Veikt manipulāciju. 2.4. Sakārtot darba vietu. 2.5. Dokumentēt veikto manipulāciju 3. Atbildēt uz jautājumiem par higiēnas procedūru nodrošināšanu, lietojot masāžas tehnikas pamatelementus. Izpildot 1. un 2. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību un higiēnas procedūru veikšanai. Nepieciešamie materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • virsmu dezinfekcijas līdzeklis, • tīras klienta drēbes, • ziepes vai dušas želeja, • ādas kopšanas līdzekļi (krēms, losjons, pūderis, dezodorants),	

		• divi vannas dvieļi, • mazgāšanas cimds, • portatīvā duša, • portatīvā vanniņa, • spainis notekūdeņiem, • mulāža higiēnas procedūru veikšanai, • netīrās veļas grozs / maiss • zobu suka, • zobu pasta, • marles salvetes, • mutes skalojamais šķīdums, • zobu diegs, • dvieļis, • sūknis siekalu atsūkšanai, • nierveida šālīte, • vienreizlietojamās salvetes, • ūdensnecaurļaidīgs paladziņš.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 135, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–19	20–40	41–60	61–80	81–91	92–102	103–112	113–123	124–130	131–135
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Veikt higiēnas procedūras atbilstoši situācijas aprakstam: 66 gadus vecs klients pēc muguras traumas. Klientam ir abu kāju paralīze, un viņš pats nevar pārvietoties. Aprūpētāja uzdevums ir veikt klienta daļēju vannašanu gultā.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbšanās spējas.
- 1.3. Veikt manipulāciju.
- 1.4. Sakārtot darba vietu.
- 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 16)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• virsmu dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• tīras klienta drēbes,	1
	• ziepes vai dušas želeja,	1
	• ādas kopšanas līdzekļi (krēms, losjons, pulveris, dezodorants),	1
	• divi vannas dvieļi,	1
	• vienreizlietojamās salvetes,	1
	• silta sega vai pārklājs,	1
	• mazgāšanas cimds,	1
	• portatīvā duša,	1
	• ūdens termometrs,	1
	• portatīvā vanniņa,	1
	• padube,	1
	• spainis notekūdeņiem,	1
	• netīrās veļas grozs / maiss.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi.	1
1.2. Klienta identificēšana, sadarbošanās spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1
	Informē klientu par daļējas vannas nodrošināšanu gultā.	1
1.3. Manipulācijas veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 20)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	• Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	• Sagatavojas manipulācijas veikšanai:	
	• ja iespējams, gultu pozicionē augstāk,	1
	• klienta mazgāšanas laikā paceļ pretējo gultas sānu malu,	1
	• saliek nepieciešamo aprīkojumu ērtā un sasniedzamā attālumā,	1
	• noņem gultas pārklāju un aplāj klientu ar vannas segu vai palagu,	1
	• palīdz klientam noģērbties.	1
	Daļējas vannas laikā ievēro noteiktu vannas secību un ūdens nomaiņu:	
	• mazgā acis, seju, kaklu, ausis,	1
	• mazgā plecu, padusi, roku, plaukstu,	1
	• mazgā krūškurvi, vēderu,	1

	• nomaina ūdeni,	1
	• mazgā kāju, pēdu, pirkstus,	1
	• nomaina ūdeni,	1
	• mazgā muguru, starpeni, sēžas daļu.	1
	Pēc manipulācijas (atbilstoši klienta vēlmēm) aplicē pūderi, losjonu vai citu klientam patīkamu ķermeņa kopšanas līdzekli.	1
	Palīdz sakopt matus un mutes dobumu.	1
	Pārklāj tīru gultas veļu.	1
1.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietoto aprīkojumu utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Ratus ar netīro veļu nogādā uz veļas mazgāšanas telpu.	1
1.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Veikt mutes dobuma kopšanu, atbilstoši situācijas aprakstam: 86 gadus vecs klients pēc pārslimota insulta. Klientam ir abu roku kustību traucējumi, un viņš pats nevar veikt mutes dobuma kopšanu.

2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

2.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbošanās spējas.

2.3. Veikt manipulāciju.

2.4. Sakārtot darba vietu.

2.5. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
2.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 12)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• zobu suka	1
	• zobu pasta	1
	• marles salvetes	1
	• skalojamais šķīdums	1
	• zobu diegs	1
	• dvielis	1
	• sūknis siekalu atsūkšanai	1
	• nierveida šālīte	1
	• vienreizlietojamās salvetes	1
	• ūdens necaurļaidīgs paladziņš	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi.	1
2.2. Klienta identificēšana, sadarbošanās spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes	1

	spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	
	Informē klientu par mutes dobuma kopšanu.	1
2.3. Manipulācijas veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 14)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	• Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	• Sagatavojas manipulācijas veikšanai:	
	• ja iespējams, gultu pozicionē augstāk,	1
	• klienta mazgāšanas pozicionē sēdus stāvoklī,	1
	• saliek nepieciešamo aprīkojumu ērtā un sasniedzamā attālumā.	1
	Mutes dobuma kopšanas laikā ievēro:	
	• zobus tīra vertikālā virzienā (no augšas uz leju augšžoklī un no apakšas uz augšu apakšžoklī),	1
	• viegli, nespiežot zobu suku, zobus tīra horizontālā virzienā (no priekšpusēs uz sāniem),	1
	• zobu tīrīšanu beidz ar riņķveida kustībām,	1
	• mutes dobuma skalošanai izmanto skalojamo šķīdumu,	1
	• lieto zobu diegu spraugu starp zobiem iztīrīšanai.	1
	Pēc manipulācijas iekārto klientu ērtā stāvoklī un apsedz.	1
2.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietoto aprīkojumu utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Klienta individuālos mutes dobuma kopšanas līdzekļus mazgā un novieto klienta individuālajā skapītī.	1
2.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

3. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par higiēnas procedūru nodrošināšanu, izmantojot masāžas tehnikas pamatelementus.

Vērtēšanas kritēriji

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
3.1. Kādā virzienā mazgā klienta acis? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Klienta acis mazgā ar tīru ūdeni virzienā no ārējā uz iekšējo acs kaktiņu vai no augšas uz leju skropstu augšanas virzienā.	1
3.2. Kādus masāžas elementus ieteicams izmantot klienta mazgāšanas laikā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Glāstīšana.	1
	Berzēšana.	1
	Mīcīšana.	1
	Vibrācija.	1
3.3. Kā uz klienta organismu iedarbojas glāstīšana mazgāšanas laikā?	Āda attīrās no ragvielas zvīņām, no tauku un sviedru dziedzeru sekrēta paliekām, uzlabojas ādas elpošana, aktivizējas ādas sekretorā funkcija.	1

laikā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Izmainās ādas trofika – pastiprinās vielmaiņas procesi, paaugstinās ādas muskuļu tonuss, āda kļūst gludāka, elastīgāka, pieaug mikrocirkulācija.	1
	Iespaido asinsvadus, tonizē un trenē tos. Uzlabojas asins un limfas attece, mazinās tūskas, paātrinās vielmaiņas produktu izvadīšana.	1
	Izraisa nomierinošu vai uzbudinošu efektu uz nervu sistēmu.	1
3.4. Kā tiek iedalīti mazgāšanas veidi atbilstoši klienta veselības stāvoklim un pašaprūpes spējām? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Mazgāšana vannā.	1
	Mazgāšana dušā stāvus.	1
	Mazgāšana vannā vai dušā sēdus, izmantojot tehniskos palīg līdzekļus.	1
	Mazgāšana gultā (daļēja vai pilnīga).	1
3.5. Kāpēc jākopj klienta mutes dobums? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Bakteriālā zobu aplikuma noņemšanai.	1
	Infekciju slimību profilaksei mutes dobumā.	1
	Mutes dobuma glotādas mitrināšanai.	1
	Zobu kariesa profilaksei.	1
3.6. Kā kopj zobu protēzes? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Zobu protēzes jākopj zem tekoša ūdens.	1
	Kopšanai izmanto klienta individuālo protēžu kopšanas birsti un zobu pastu.	1
	Pēc zobu protēžu mehāniskas notīrīšanas tās ievieto glāzē ar dezinficējošu šķīdumu, lai mazinātu patogēno mikroorganismu izplatību.	1
	Pirms zobu protēžu ievietošanas mutē tās samitrina. Mitras zobu protēzes vieglāk ievietot, un tās mutes dobumā labāk piekļaujas.	1
	Uz nakti zobu protēzes izņem no klienta mutes, lai mazinātu aizrīšanās risku.	1
3.7. Cik bieži klientam veic higiēnas procedūras? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Higiēnas procedūras veic vienu reizi dienā.	1
3.8. Kādas ir priekšrocības, lietojot matu mazgāšanas cepurīti (shampoo cap)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Ērti lietojama klienta aprūpē.	1
	Cepurīte lietojama bez ūdens.	1
	Cepurītes izmantošanas laikā klients saņem relaksējošu un patīkamu galvas masāžu.	1
	Efektīvi nomazgā asinis, jodu, gēlu, taukus utt.	1
	Var lietot klientiem, kuri baidās no ūdens.	1
3.9. Kā veic klienta roku un kāju nagu aprūpi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Pirms nagu apstrādes rokas un kājas vannā siltā 37–38 °C ūdenī.	1
	Klientiem, kuriem ir cukura diabēts, pēdas nemērcē, lai izvairītos no infekciju attīstības, nenotiktu audu macerācija un neattīstītos diabētiskās čūlas.	1
	Pirms kāju nagu aprūpes tos dezinficē.	1
	Ar nagu kociņu uzmanīgi iztīra roku un kāju panadzes.	1
	Nagu aprūpi vienmēr sāk ar lielo pirkstu.	1
	Nagu aprūpi veic labā apgaismojumā.	1
	Nagus nokniebj vai nogriež taisnā līnijā.	1
	Novīlē nagus.	1
	Pēc nagu aprūpes noskalo plaukstu, pēdas.	1
	Lieto roku vai kāju krēmu ādas mīkstināšanai.	1
3.10. Kā veic sievietes starpenes higiēnu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Zem iegurņa paklāj ūdens necaurīdīgu paladziņu.	1
	Zem gurniem paliek padubi.	1
	Izmantojot ūdens termometru, nosaka ūdens temperatūru	1

punktu skaits 9)	(jābūt 41–43 °C siltam).	
	Ūdens trauku un salvetes novieto viegli sasniedzamā attālumā.	1
	Nedominējošo roku novieto virs kaunuma lūpām, ar īkšķi un rādītājpirkstu tās paver, ceļot uz augšu.	1
	Ar vienu vates tamponu apmazgā vienu lielo kaunuma lūpu virzienā no klitora uz anālo atveri, ar otru tamponu otru lielo kaunuma lūpu, ar trešo – vienu mazo kaunuma lūpu, ar ceturto tamponu otru mazo kaunuma lūpu, ar piekto tamponu uretru.	1
	Ar papīra salveti noslauka fēču atlikumus no anālās atveres apvidus.	1
	Izlietotās salvetes un tupferus (brūču tamponus) izmet atkritumu maisā.	1
	Nomazgā, noskalo un nosusina sausu anālās atveres apvidu.	1
3.11. Kā veic vīrieša starpenes higiēnu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Zem iegurnā paklāj ūdens necaurlaidīgu paladziņu.	1
	Zem gurniem paliek padubi.	1
	Izmantojot ūdens termometru, nosaka ūdens temperatūru (jābūt 41–43 °C siltam).	1
	Ūdens trauku un salvetes novieto viegli sasniedzamā attālumā.	1
	Ar nedominējošo roku uzmanīgi paņem dzimumlocekli un atvelk priekšādiņu (ja klienta dzimumlocekļa priekšādiņa nav apgraizīta).	1
	Nomazgā dzimumlocekļa galviņu ar cirkulārām kustībām virzienā no urīnizvadkanāla atveres.	1
	Nomazgā dzimumlocekļa ķermeni virzienā uz leju, noskalo un nosusina.	1
	Paceļ un uzmanīgi nomazgā sēklinieku maisiņus, noskalo un nosusina tos.	1
	Ar papīra salveti noslauka fēču atlikumus no anālās atveres apvidus, izlietotās salvetes izmet atkritumu maisā.	1
	Nomazgā, noskalo un nosusina sausu anālās atveres apvidu.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr.8.5. 2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)****Modulis "Klienta vispārējā veselības stāvokļa un vitālo rādītāju novērtēšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	2
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, mutiskas atbildes uz jautājumiem.
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	40 min.
Uzdevumu apraksts	1. Noteikt klienta vitālos rādītājus atbilstoši situācijas aprakstam. 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Izmērīt arteriālo asinsspiedienu. 1.3. Noteikt ķermeņa temperatūru, izmantojot aksilāro (padusē) noteikšanas metodi. 1.4. Noteikt pulsu. 1.5. Noteikt elpošanu. 1.6. Sakārtot darba vietu. 1.7. Dokumentēt veikto manipulāciju. 1.8. Ziņot veselības aprūpes speciālistam. 2. Atbildēt uz jautājumiem par klienta veselības stāvokļa novērošanu, izmaiņu identificēšanu un medikamentu uzņemšanas nodrošināšanu atbilstoši veselības aprūpes speciālista norādījumiem un rekomendācijām. Izpildot 1. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • ķermeņa temperatūras noteikšanas termometrs, • pulkstenis ar sekunžu rādītāju, • vienreizlietojamās mitrās ķermeņa kopšanas salvetes, • papīra salvetes vai dvieļi,	

	• fonendoskops, • sfigmomanometrs, • dezinfekcijas līdzeklis, • dokumentācijas lapa, • pildspalva.									
Vērtēšanas kārtība	Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 83, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:									
Iegūto punktu skaits	1–11	12–24	25–36	37–49	50–55	56–62	63–69	70–75	76–80	81–83
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Noteikt klienta vitālos rādītājus: 56 gadus veca kliente sūdzas par sliktu pašsajūtu un drebuļiem, vizuāli vērojama sāra un mikla āda. Iegūtos rezultātus ziņot veselības aprūpes speciālistam.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Noteikt arteriālo asinsspiedienu.
- 1.3. Noteikt ķermeņa temperatūru, izmantojot aksilāro (padusē) noteikšanas metodi.
- 1.4. Noteikt pulsu.
- 1.5. Noteikt elpošanu.
- 1.6. Sakārtot darba vietu.
- 1.7. Dokumentēt veikto manipulāciju.
- 1.8. Ziņot veselības aprūpes speciālistam.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 14)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• ķermeņa temperatūras noteikšanas termometrs,	1
	• vienreizlietojamās ādas aprūpes salvetes,	1
	• pulkstenis ar sekunžu rādītāju,	1
	• fonendoskops,	1
	• sfigmomanometrs,	1
	• dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• dokumentācijas lapa,	1
	• pildspalva.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	1
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1

	vienreizlietojamie cimdi.	1
	Identificē klienti:	
	pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	uzrunā klienti,	1
	pārbauda klientes aproci.	1
	Novērtē un komentē klientes sadarbšanās spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam. Informē klienti par vitālo rādītāju noteikšanu (arteriālais asinsspiediens, ķermeņa temperatūra, pulss, elpošana).	1
1.2. Arteriālā asinsspiediena noteikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Veic darbības arteriālā asinsspiediena noteikšanai:	
	klientei atbrīvo roku no apģērba (apģērbu pavirza uz augšu, virs elkoņa locītavas),	1
	uz atkailināta augšdelma cirkulāri apliek manšeti, apmēram 2–3 cm virs elkoņa locītavas tā, lai caurulītes būtu novietotas uz leju gar rokas ārējo malu. Manšeti apliek līdzēni, ne pārāk cieši,	1
	sfigmomanometru novieto vienā līmenī ar klientes roku,	1
	ieliek ausīs fonendoskopa ausu uzgaļus,	1
	ar pirkstu galiem palpē brahiālo artēriju,	1
	aizgriež vārsta skrūvi pulksteņrādītāju kustības virzienā,	1
	asinsspiediena skaņu saklausīšanai izmanto fonendoskopu,	1
	iegūtos rezultātus fiksē dokumentācijas lapā.	1
1.3. Ķermeņa temperatūras noteikšana, izmantojot aksilāro (padusē) noteikšanas metodi. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Veic darbības ķermeņa temperatūras noteikšanai:	
	pārbauda, vai termometrs nav bojāts un termometra mērīšanas līkne atrodas zem apakšējās līnijas atzīmes un cipariem. Ja ne, tad nokrata to, turot rokā tā, lai izvairītos no termometra sasišanas,	1
	atbrīvo no drēbēm klientes paduses apvidu,	1
	izslauka klientes padusi ar vienreizlietojamām ķermeņa kopšanas salvetēm un ar sausu salveti vai dvieli,	1
	ievieto termometra mērgalu paduses centrā un piespiež klientes roku ķermenim,	1
	paliek pie klientes un pietur viņas roku, ja kliente nespēj noturēt termometru padusē. Temperatūras mērīšanas ilgums noteikts tā lietošanas norādē (dažādiem termometru ražotājiem ir atšķirīgs termometra ekspozīcijas laiks),	1
	izņem termometru, paceļ acu līmenī un nolasa rezultātu,	1
	iegūto rezultātu fiksē dokumentācijas lapā.	1
1.4. Pulsa noteikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Veic darbības radiālā pulsa noteikšanai:	
	iekārto klienti gultā vai krēslā ērtā stāvoklī. Ja kliente ir gultā, novietot viņas roku uz krūškurvja tā, lai būtu izstiepta plauksta pamatne un plauksta pagriežta uz leju. Ja kliente sēž, saliec viņas roku elkonī tā, lai plauksta būtu izstiepta un roka atbalstīta pret aprūpētāja roku,	1
	trīs vai divus pirkstus – otro, trešo, ceturto – novieto paralēli radiālajai artērijai un piespiež spieķa kaulam,	1

	pulsu skaita vienu minūti,	1
	iegūto rezultātu fiksē dokumentācijas lapā.	1
1.5. Elpošanas noteikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Veic darbības elpošanas noteikšanai:	
	pēc pulsa noteikšanas atstāj savu plaukstu uz klienta rokas jau esošā stāvoklī un novēro krūškurvja kustības ieelpā un izelpā,	1
	veicamo manipulāciju klientei nepaskaidro,	1
	ja kliente iemigusi, var uzmanīgi novietot savu roku uz viņas krūškurvja un skaitīt elpošanas kustības,	1
	pēc vienas ieelpas un izelpas cikla novērošanas, skatoties pulkstenī uz sekunžu rādītāju, izvērtē elpošanas ritmiskumu,	1
	elpošanu skaita vienu minūti,	1
	iegūto rezultātu fiksē dokumentācijas lapā.	1
1.6. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Aprīkojumu vitālo rādītāju noteikšanai dezinficē un uzglabā attiecīgā inventāra skapī.	1
1.7. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda iegūtos rezultātus, ierakstu apliecina ar parakstu.	1
1.8. Iegūto rezultātu ziņošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Iegūtos rezultātus nekavējoties un precīzi ziņo veselības aprūpes speciālistam.	1

2. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par klienta veselības stāvokļa novērošanu, izmaiņu identificēšanu un medikamentu uzņemšanas nodrošināšanu atbilstoši veselības aprūpes speciālista norādījumiem un rekomendācijām.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
2.1. Kas ir objektīvie simptomi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Pazīmes, kas novērojamas, lietojot visas savas sajūtas:	
	redzi,	1
	dzirdi,	1
	tausti,	1
	ožu.	1
2.2. Kā var raksturot klienta fizisko stāvokli? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Aktīvs.	1
	Pasīvs.	1
	Piespiedu.	1
2.3. Ko iespējams secināt, novērtējot atvēmtās masas? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Dzeltenīga vai zaļgana krāsa liecina, ka atvēmtās masas satur žulti.	1
	Fēču klātbūtne var norādīt uz nopietnu patoloģiju – zarnu nosprostoju.	1
	Koši sarkanas asinis var norādīt uz asiņošanu no rīkles, mutes dobuma vai barības vada vai arī stipru asiņošanu no kuņģa.	1
	"Kafijas biezumu" atņemšana norāda uz asiņošanu no kuņģa zarnu trakta.	1
	Nesagremota barība var norādīt uz nosprostoju gremošanas traktā.	1

2.4. Kā novērtē sāpes? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Sāpju lokalizācija – precīzi lokalizētas vai izplūdušas.	1
	Sāpju raksturs – durošas, dedzinošas, smeldzošas, plēsošas, asas, trulas, žņaudzošas, spiedošas.	1
	Sāpju ilgums – lēkmjveida vai pastāvīgas.	1
	Sāpju provocējoši un remdējoši faktori.	1
2.5. Kam jāpievērš uzmanība, ja klients lieto receptu (ārsta nozīmētus) medikamentus? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Kādās devās medikaments ir jālieto.	1
	Cik bieži medikaments jālieto.	1
	Kādas blakusparādības var būt novērojamas šim medikamentam.	1
	Medikaments jālieto pirms vai pēc ēšanas.	1
	Cik ilgi nepieciešams lietot šo medikamentu.	1
	Cik ātri var sagaidīt veselības stāvokļa uzlabošanos.	1
2.6. Kādi ir medikamentu veidi (formas)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Tabletes.	1
	Kapsulas.	1
	Kapletes.	1
	Medikamentu pulveri.	1
	Medikamentu šķīdumi.	1
	Svecītes (supozitoriji), lodītes.	1
	Krēmi, losjoni, ziedes.	1
	Inhalatori.	1
	Plāksteri.	1
2.7. Kādi noteikumi jāievēro, dodot medikamentus klientam? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Medikamentus dod tikai atbilstoši veselības aprūpes speciālista norādījumiem.	1
	Vienmēr jāpārbauda, vai pareizais medikaments.	1
	Jāpārlicinās, vai pareizais daudzums (deva).	1
	Jāseko līdzi, vai tiek ievērots pareizais medikamenta lietošanas laiks.	1
	Jāpārlicinās, vai tiek izmantota pareizā medikamenta lietošanas metode (saskaņā ar instrukciju).	1
2.8. Kā jāuzglabā medikamenti? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Ledusskapī.	1
	Istabas temperatūrā, vēlams slēgtā skapī bērniem nepieejamā vietā.	1
	Jāizvairās no tiešas saules staru un karstuma iedarbības.	1
	Regulāri jāpārbauda medikamentu derīguma termiņš.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)****Modulis "Klienta pamatvajadzību nodrošināšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	3
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, rakstiskas atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	50 min.
Uzdevumu apraksts	1. Nomainīt klienta ķermeņa veļu atbilstoši situācijas aprakstam. 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Identificēt klienti, novērtēt klienta sadarbšanās spējas. 1.3. Nomainīt klientei ķermeņa veļu. 1.4. Sakārtot darba vietu. 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju. 2. Nodrošināt uztura uzņemšanu atbilstoši situācijas aprakstam. 2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 2.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbšanās spējas. 2.3. Pabarot klientu. 2.4. Sakārtot darba vietu. 2.5. Dokumentēt veikto manipulāciju. 3. Rakstiski atbildēt uz jautājumiem par klienta pamatvajadzību nodrošināšanu un asistēšanu veselības aprūpes speciālistam īpašās situācijās pamatvajadzību nodrošināšanai.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • klienta ķermeņa veļa, • vienreizlietojamās higiēnas salvetes ādas aprūpei, • ratiņi netīrās veļas savākšanai, • lacīte (priekšautiņš), • ēdināšanas galdiņš,	

	• trauks ar nodalījumiem (ēdiena sakārtošanai), • ergonomiski galda piederumi, • krūze (viegli satverama), • neslidošs paliktnis, • vienreizlietojamās salvetes, • mulāža manipulācijas veikšanai, • aprūpes dokumentācija.									
Vērtēšanas kārtība	Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 100, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:									
Iegūto punktu skaits	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Nomainīt klienta ķermeņa veļu atbilstoši situācijas aprakstam: 78 gadus veca kliente pēc pārslimota insulta. Klientei vērojami labās rokas funkcionāli traucējumi.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Identificēt klienti, novērtēt klientes sadarbošanās spējas.
- 1.3. Nomainīt klientei ķermeņa veļu.
- 1.4. Sakārtot darba vietu.
- 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• klientes ķermeņa veļa,	1
	• vienreizlietojamās higiēnas salvetes ādas aprūpei,	1
	• ratiņi netīrās veļas savākšanai (tvertne ar vāku).	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
1.2. Klientes	• vienreizlietojamie cimdi.	1
	Identificē klienti:	

identificēšana, sadarbšanās spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	uzrunā klienti,	1
	pārbauda klientes aproci.	1
	Novērtē un komentē klientes sadarbšanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1
	Informē klienti par ķermeņa veļas maiņu un ādas aprūpi, izmantojot ādas kopšanas mitrās salvetes.	1
1.3. Manipulācijas veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 11)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	Mazgā rokas, apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes, lieto individuālos aizsardzības līdzekļus.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavojas manipulācijas veikšanai:	
	ja iespējams, gultu pozicionē augstāk un fiksē gultas riteņus (bremžu pozīcijā),	1
	klientes ķermeņa veļas maiņas laikā paceļ pretējo gultas sānu malu,	1
	saliek nepieciešamo aprīkojumu ērtā un sasniedzamā attālumā (ievēro secību – augšpusē liek to apģērbu, kuru lieto pirmo).	1
	Manipulācijas izpilde:	
	paceļot klienti nedaudz uz augšu, atbrīvo pidžamas jakas un krekla apakšējās malas, pidžamas jakas piedurkni vispirms novelk no rokas, kurai nav funkcionāli traucējumi,	1
	novelk kreklu sakrokotā veidā, ievērojot šādu secību: 1) no rokas, kurai nav funkcionāli traucējumi; 2) pārvelk pāri klientes galvai; 3) no rokas, kurai ir funkcionāli traucējumi,	1
	apstrādā klientes ādu ar mitrajām salvetēm, novērtē ādu. Mitrās salvetes regulāri maina,	1
	sakroko tīro kreklu no mugurpuses, velk, ievērojot šādu secību: 1) pārvelk pāri galvai; 2) uzvelk rocai, kurai vērojami funkcionāli traucējumi; 3) uzvelk veselajai rocai. Sakārto kreklu un uzvelk pidžamas jaku, aizpogā,	1
	ar vienu roku atbalstot un nedaudz piepaceļot klienti, nobīda pidžamas bikses uz leju, novelk tās. Uzvelk tīras pidžamas bikses, pakāpeniski staras virzot uz augšu vienai un otrai kājai, nedaudz piepaceļot klienti, uzvelk pidžamas bikses, sakārto tās,	1
	netīro veļu nekavējoties ievieto netīrās veļas ratiņos.	1
1.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietoto aprīkojumu utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Ratus ar netīro veļu nogādā uz veļas mazgāšanas telpu.	1
1.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Nodrošināt uztura uzņemšanu, atbilstoši situācijas aprakstam: 88 gadus vecam klientam ir redzes traucējumi. Klientam ir izteikta pirkstu un plaukstu locītavu deformācija. Aprūpētāja uzdevums ir pasniegt klientam ēdienu gultā un asistēt ēšanas laikā.

2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

2.2. Veikt manipulāciju.

2.3. Sakārtot darba vietu un dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
2.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 11)</i>	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• lacīte (priekšautiņš),	1
	• ēdināšanas galdiņš,	1
	• trauks ar nodalījumiem (ēdiena sakārtošanai),	1
	• ergonomiski galda piederumi,	1
	• krūze (viegli satverama),	1
	• neslīdošs paliktnis,	1
	• vienreizlietojamās salvetes.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi,	1
	• cepurīte,	1
	• vienreizlietojams priekšauts.	1
2.2. Klienta identificēšana, sadarbošanās spēju novērtēšana. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1
2.3. Manipulācijas veikšana. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Informē klientu par ēdināšanas procesu un iespējamo līdzdarbošanos.	1
	Mazgā un apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes. Lieto individuālos aizsardzības līdzekļus.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Manipulācijas izpilde:	
	• izvēlas atbilstošus traukus un galda piederumus (karote),	1
	• neslīdošu paliktni uzklāj uz barošanas galdiņa, novieto traukus un galda piederumus,	1
	• klientu iekārto ērtā sēdus vai pussēdus stāvoklī, aplik lacīti (priekšautiņu),	1
	• pastāsta par ēdiena izkārtojumu uz šķīvja,	1
	• nesteidzina klientu un bieži piedāvā padzerties, iesaista klientu ēšanas procesā, mudinot klientu ēst pašam.	1
2.4. Darba vietas sakārtošana. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietotās salvetes utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Netīros traukus nogādā uz virtuvi.	1
	Ēdināšanas galdiņu noslauka un dezinficē.	1

2.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1
--	---	---

3. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par klienta pamatvajadzību nodrošināšanu un asistēšanu veselības aprūpes speciālistam īpašās situācijās.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
3.1. Kā nodrošināt klientam pilnvērtīgu miegu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Jānodrošina svaigs gaiss guļamistabā un atbilstoša temperatūra (16 līdz 21 °C).	1
	Ieteicams aptumšot guļamistabu (biezi aizkari).	1
	Nepieciešama tīra gultasveļa un atbilstoši piederumi.	1
	Jāsakārto dienas režīms (aktivitātes, nodarbošanās, hobijs) un jāievēro regulārs miega ritms.	1
	Nepieciešama atbilstoša guļamtelpa (guļamistabā nedrīkst būt televizors, dators, trenāžieri, un telpu nav ieteicams pārblīvēt ar mēbelēm).	1
	Ieteicams ievērot vakara rituālu pirms miega (silta duša vai vanna, krūze tējas, glāze piena, grāmatas lasīšana).	1
3.2. Kādi ir enterālās ēdināšanas veidi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Nepārtrauktā ēdināšana – klients uzturu saņem nepārtraukti visu diennakti pilienu veidā. Var izmantot speciālo barošanas sūkni.	1
	Pārtrauktā ēdināšana – klients uzturu saņem pilienu veidā, bet ierobežotā daudzumā. Parasti tiek nodrošinātas 4–5 ēdienreizes diennaktī.	1
	Bolus ēdināšana – klients uzturu saņem atsevišķās lielākās devās (200–250 ml). Uzturu parasti ievada ar šļirci.	1
3.3. Kādas ir iespējamās blaknes, barojot klientu enterāli, par kurām nekavējoties jāziņo veselības aprūpes speciālistam? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Nepareiza zondes ievadīšana, ēdiens var nonākt elpošanas ceļos. Aizrīšanās risks!	1
	Zondes nosprostošanās – nepietiekama vai nepareiza zondes skalošana.	1
	Ģlotādas bojājumi, sausuma sajūta mutē – nepietiekama vai nepareiza mutes dobuma kopšana.	1
	Slikta dūša, vemšana. Pārmērīga ēdiena uzkrāšanās kuņģī.	1
	Caureja – vēdera izeja šķidra, vairāk nekā divas reizes diennaktī vai aizcietējumi – apgrūtināta vēdera izeja.	1
	Inficēšanās ar ēdienu – higiēnas prasību neievērošana.	1
	Ūdens un elektrolītu maiņas traucējumi – nepietiekama šķidruma uzņemšana.	1
3.4. Kāds ir biežākais šķidruma deficīta rašanās iemesls? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Organisms pārmērīgi zaudē šķidrumu, piemēram, ierobežota šķidruma uzņemšana saistībā ar ēstgribas trūkumu, slikto dūšu un vemšanu (grūtības norīt un padzerties, garīgs apmulsums, nomāktība vai pārmērīgs šķidruma zudums organismā (vemšana, caureja, pastiprināta svīšana.	1
3.5. Kas liecina par šķidruma trūkumu organismā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Šķidrums tiek uzņemts mazāk, nekā izvadīts.	1
	Pastiprinās slāpes un nespēks.	1
	Mainot ķermeņa pozu, reibst galva.	1
	Samazināts asinsspiediens, vājš un ātrs pulss.	1
	Sausa āda, ģlotādas, samazinās ādas elastīgums.	1
	Samazinās izdalītā urīna daudzums, tas ir koncentrēts.	1

	Samazinās asaru, siekalu izdalīšanās, iekrituši acu āboli.	1
3.6. Kas liecina par šķidruma pārpilnību organismā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Šķidrums tiek uzņemts vairāk, nekā izvadīts.	1
	Attīstās tūskas, biežāk uz sejas, roku pirkstiem, kājām potīšu apvidū, slapjas gļotādas, mikla āda.	1
	Svara pieaugums īsā laika periodā.	1
	Paātrināts, laba pildījuma pulss.	1
	Elpas trūkums, mitri elpošanas trokšņi.	1
	Iespējams samazināts urīna daudzums.	1
	Parādās psihisks apjukums.	1
3.7. Kādi faktori ietekmē urīna izvadīšanu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Šķidruma uzņemšana un diēta – sāls, kafija, kokakola.	1
	Medikamenti.	1
	Muskuļu tonusa izmaiņas.	1
	Psiholoģiskie faktori – urināciju var rosināt redze un dzirde, stress.	1
	Tualetes lietošanas pieredze un iemaņas.	1
	Kultūras ietekme un personīgie paradumi.	1
3.8. Kādi ir biežākie aizcietējumu rašanās iemesli? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Nepareiza uztura uzņemšana (samazināts šķiedrvielu daudzums).	1
	Nepietiekama šķidruma uzņemšana.	1
	Ierobežota (nepietiekama) fiziskā slodze.	1
	Vielmaiņas traucējumi, endokrīnās slimības.	1
	Medikamentu lietošana un psihiski traucējumi.	1
	Mehāniski šķēršļi, kas ietekmē defekāciju.	1
3.9. Kādi ir urīna nesaturēšanas veidi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Stresa urīna nesaturēšana.	1
	Vajadzības urīna nesaturēšana.	1
	Jaukta tipa urīna nesaturēšana.	1
	Dažādu citu cēloņu izraisīta urīna nesaturēšana, pilēšana pēc urinēšanas, pārplūdes nesaturēšana.	1
3.10. Kas jāievēro, veicot aprūpi klientam ar inkontinenci? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Jālieto atbilstoši urīnu absorbējoši aprūpes līdzekļi.	1
	Regulāri jāveic starpenes higiēna un ādas apskate.	1
	Jāizvairās no pārāk lielas ādas macerācijas, ieteicami mazgāšanas un aprūpes līdzekļi, kuri nav jānoskalo ar ūdeni.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)
Modulis "Mājturības pamati"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis		Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.								
Darba uzbūve		Uzdevumu skaits		1						
		Uzdevumu veidi		Rakstiskas atbildes uz jautājumiem						
		Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs		40 min.						
Uzdevumu apraksts		Atbildes uz jautājumiem par tēmām: • iepirkšanās, • veselīga ēdiena pagatavošana, • virtuves inventāra, sadzīves tehnikas kopšana, • klienta veļas uzglabāšana, tīrības nodrošināšana, • atkritumu savākšana, • siltuma nodrošināšana un saglabāšana, • klienta ierastās mājas vides saglabāšana, • mājdzīvnieku labturība atbilstoši klienta norādījumiem.								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Pārbaudījuma norisei nepieciešama auditorija, semināru telpa. Materiāli: • A4 formāta papīrs, • pildspalva.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 100, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par tēmām:

- iepirkšanās,
- veselīga ēdiena pagatavošana,
- virtuves inventāra, sadzīves tehnikas kopšana,
- klienta veļas uzglabāšana, tīrības nodrošināšana,
- atkritumu savākšana,
- siltuma nodrošināšana un saglabāšana,
- klienta ierastās mājas vides saglabāšana,
- mājdzīvnieku labturība atbilstoši klienta norādījumiem.

Vērtēšanas kritēriji

Jautājumi	Atbildes	Piešķiramie punkti
1. Kas jāievēro, lietojot klienta finanšu līdzekļus (iepirkoties)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Budžets jāplāno kopā ar klientu.	1
	Jāiepērkas atbilstoši iepriekš sastādītam sarakstam.	1
	Pirkumu vai sniegto pakalpojumu čeki jāreģistrē kopā ar sastādīto sarakstu, norādot datumu un laiku.	1
	Reģistrēto pirkumu čeku par piegādātajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem ar parakstu apliecina gan aprūpētājs, gan klients.	1
2. Kas jāievēro, pērkot un piegādājot pārtikas produktus klientam? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Iegādājamie pārtikas produkti jāsaskaņo ar klientu.	1
	Ar klientu jāpārrunā alternatīvie pārtikas produktu varianti un pieļaujamās cenas produktu iegādei.	1
	Vienmēr jāpārliecinās par pārtikas produktu kvalitāti un derīguma termiņu, kas norādīts uz iepakojuma.	1
	Jāizvēlas produkti, kas satur mazāk sintētisko piedevu.	1
	Izvēloties augļus un dārzeņus, jāievēro sezonālitate.	1
	Pārtikas produkti jāpiegādā klientam uzreiz pēc to iegādes.	1
	Ja nepieciešams, pārtikas produktus marķē, lai klientam būtu vieglāk orientēties.	1
	Klients jābrīdina par produktu lietošanas termiņiem.	1
3. Kādi nosacījumi ir veselīga un sabalansēta uztura uzņemšanai? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Pietiekams uztura daudzums.	1
	Sabalansēts uzturs.	1
	Daudzveidīgs uzturs.	1
	Pareizs (vienmērīgs) ēšanas režīms.	1
	Pietiekama šķidruma uzņemšana.	1
4. Kādi ir ēdiena pagatavošanas veidi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 11)	Gatavošana, izmantojot ūdeni:	
	• vārīšana,	1
	• lēna karsēšana,	1
	• tvaicēšana,	1
	• sutināšana,	1
	• sautēšana,	1
	• applaucēšana (blanšēšana),	1
	• karsēšana.	1
	Gatavošana, izmantojot sausu un karstu gaisu:	
	• cepšana,	1
	• grilēšana,	1
	• apcepšana.	1

	Gatavošana, izmantojot mikroviļņus – izmanto mikroviļņu krāsni.	1
5. Kā veic virtuves inventāra kopšanu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Notīra pārtikas produktu atliekas.	1
	Mazgā karstā ūdenī ar mazgāšanas līdzekli.	1
	Dezinficē, izmantojot ķīmiskos dezinfekcijas līdzekļus vai karstu ūdeni (karstāks par 82 °C).	1
	Trauku un aprīkojumu skalo.	1
	Trauku un aprīkojumu žāvē.	1
	Mazgājamās lupatiņas, sūkļus un birstes mazgā, dezinficē un žāvē, regulāri maina.	1
6. Kas jāievēro, gatavojot un pasniedzot klientam ēdianu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Tīrība virtuvē.	1
	Aizliegts lietot produktus pēc derīguma termiņa beigām.	1
	Aizliegts lietot bojātus produktus.	1
	Jāpasniedz tikai gatavs ēdiens.	1
	Ēdiens jāpasniedz optimālā temperatūrā.	1
	Jāpasniedz noformēts ēdiens.	1
	Jānodrošina klientam nesteidzīga ēdiena uzņemšana.	1
	Jāpiedāvā ēdiens, kas klientam vislabāk garšo.	1
	Jāievēro ārstnieciskās diētas īpatnības (atbilstoši veselības aprūpes speciālista norādījumiem).	1
	Jāieklauj visas organismam nepieciešamās uzturvielas.	1
7. Kādas uzturvielas nepieciešamas cilvēka organismam? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Olbaltumvielas.	1
	Tauki.	1
	Ogļhidrāti.	1
	Vitamīni.	1
	Mīnērālvielas.	1
8. Kas jāievēro, mazgājot klienta veļu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Jāpārbauda norādes par veļas mazgāšanas temperatūru, režīmiem, citu svarīgu informāciju.	1
	Jāpārlicinās, vai veļa ir marķēta.	1
	Jāpārlicinās par mazgāšanas veidu.	1
	Jāpārbauda, vai veļā un apģērbā neatrodas lieki priekšmeti.	1
	Jāizvērtē risks mazgāt veļu ar plastmasas elementiem.	1
	Veļa laikus jāizņem no veļas mazgājamās mašīnas.	1
	Veļa labi jāizžāvē.	1
	Tīro veļu gludina.	1
9. Cik bieži maina klienta veļu, un kā to uzglabā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Ķermeņa un gultas veļu maina pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā ik pēc desmit dienām.	1
	Tīro veļu uzglabā atsevišķi no netīrās veļas.	1
	Netīro veļu uzglabā netīrās veļas grozā, atsevišķā telpā (piemēram, vannas istabā).	1
	Tīro veļu uzglabā tam paredzētajā skapī. Var izmantot veļas uzglabāšanas kastes, grozus.	1
10. Kāda ir optimālā telpas temperatūra atbilstoši tās izmantojumam? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Dzīvojamā istaba no +21 līdz +23 °C.	1
	Guļamistabā no +18 līdz +21 °C.	1
	Bērnu istabā no +21 līdz +23 °C.	1
	Virtuvē +18 °C.	1
	Vannas istabā +23 °C.	1
	Koridors vai halle no +16 līdz +18 °C.	1
11. Kādi drošības pasākumi jāievēro, kurinot krāsni? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Kurināmo un citus degspējīgus materiālus novieto ne tuvāk par 1,2 metriem.	1
	Neatstāt bez uzraudzības krāsni, ja to neatļauj tehniskās lietošanas noteikumi.	1
	Nenovietot uz krāsns degspējīgus priekšmetus un	1

skaits 6)	materiālus.	
	Lietot atbilstoša izmēra malku.	1
	Neizmantot bojātu krāsni un dūmvadu.	1
	Nepārkurināt krāsni.	1
12. Kā ieteicams sadalīt atkritumus šķirošanas laikā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Iepakojumi (plastmasa, stikls, papīrs/kartons).	1
	Metāls.	1
	Baterijas.	1
	Elektroiekārtas.	1
	Videi kaitīgie atkritumi.	1
	Medicīnas atkritumi.	1
	Bioloģiski noārdāmie atkritumi.	1
	Atkārtoti izmantojamās lietas.	1
	Lielgabarīta atkritumi un celtniecības atkritumi.	1
13. Kas jāievēro, rūpējoties par klienta mājdzīvniekiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Sadzīves atkritumi, kas nav piemēroti otrreizējai pārstrādei.	1
	Sunim nodrošina:	
	• pilnvērtīgu suņa ēdināšanu ne retāk kā reizi dienā,	1
	• vienmēr brīvi pieejamu svaigu ūdeni,	1
	• pastaigu ne retāk kā divas reizes diennaktī, intervāls starp abām reizēm nav mazāks par desmit stundām.	1
	Kaķim nodrošina:	
	• vienmēr brīvi pieejamu svaigu ūdeni,	1
	• pilnvērtīgu barību,	1
	• kaķa tualeti,	1
14. Kas jāievēro, pielāgojot vidi senioriem, lai novērstu kritienu risku? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	• kontaktēšanos ar cilvēku vismaz reizi divās dienās.	1
	Jānodrošina pietiekams plašums, lai var izmantot tehniskos palīg līdzekļus.	1
	Vadi jānovieto maksimāli tuvu sienai.	1
	Mēbeles ieteicamas bez asiem stūriem.	1
	Nelietot sabojātas vai nestabilas mēbeles.	1
	Jānodrošina neslidošas grīdas.	1
	Jānodrošina pietiekams apgaismojums.	1
	Personiskie priekšmeti jānovieto viegli sasniedzamās vietās.	1
	Nelietot paklājus.	1
	Labi jāpiestiprina grīdas līstes un sliekšņi.	1
	Telpu uzkopšanai nelietot vasku vai citus slīdīgus materiālus.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)****Modulis "Klienta ar funkcionāliem traucējumiem aprūpe"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	3
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, rakstveida atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	60 min.
Uzdevumu apraksts	1. Pārvietot klientu atbilstoši situācijas aprakstam. 1.1. Sagatavoties manipulāciju veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbšanās spējas. 1.3. Pārvietot klientu no gultas uz ratiņkrēslu. 1.4. Transportēt klientu ar ratiņkrēslu. 1.5. Sakārtot darba vietu. 1.6. Dokumentēt veikto manipulāciju. 2. Pozicionēt klientu atbilstoši situācijas aprakstam. 2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 2.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbšanās spējas. 2.3. Pozicionēt klientu. 2.4. Sakārtot darba vietu. 2.5. Dokumentēt veikto manipulāciju. 3. Rakstiski atbildēt uz jautājumiem par tehnisko palīgīdzekļu lietošanu, pieejamību un kopšanu. Izpildot 1. un 2. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • ratiņkrēsls, • rotējošs pārvietošanas disks, • pacelšanas siksnas,	

	• pārvietošanas dēlis (slīddēlis), • pozicionēšanas spilveni, • gela pozicionēšanas ruļļi, • vienreizlietojamie paladziņi, • gela riņķis, • funkcionālā gulta, • manekens, • pozicionēšanas grafika lapa, • pildspalva.									
Vērtēšanas kārtība	Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 100, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:									
Iegūto punktu skaits	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Pārvietot klientu atbilstoši situācijas aprakstam: 88 gadus vecam klientam ir vērojamas locītavu deformācijas un labās kājas kustību traucējumi. Klients ilgstoši atrodas gultā, bet tagad ir izteicis vēlēšanos pasēdēt ratiņkrēslā uz balkona. Aprūpētāja uzdevums ir pārvietot klientu no gultas uz ratiņkrēslu, kā arī transportēt klientu ar ratiņkrēslu.

1.1. Sagatavoties manipulāciju veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.

1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbošanās spējas.

1.3. Pārvietot klientu no gultas uz ratiņkrēslu.

1.4. Transportēt klientu ar ratiņkrēslu.

1.5. Sakārtot darba vietu.

1.6. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• ratiņkrēslu,	1
	• pārvietošanas dēli (slīddēli),	1
	• pacelšanas siksnas,	1
	• rotējošu pārvietošanas disku.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	

aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	roku dezinfekcijas līdzekli,	1
	vienreizlietojamus cimdus.	1
1.2. Klienta identificēšana, sadarbošanās spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Identificē klientu:	
	pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	uzrunā klientu,	1
	pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1
1.3. Klienta pārvietošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 15)	Informē klientu par pārvietošanu no gultas uz ratiņkrēslu un transportēšanu ar ratiņkrēslu.	1
	Ievēro higiēnas prasības:	
	lieto individuālos aizsardzības līdzekļus un piemērotus darba apavus,	1
	pirms cimdu uzvilšanas veic roku higiēnisko mazgāšanu un apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	izvēlas piemērota izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavojas un pārvieto klientu:	
	gultas riteņus fiksē bremžu pozīcijā,	1
	ja iespējams, gultu pozicionē klientam ērtā stāvoklī (lai, apsēžoties uz gultas malas, klientam abas pēdas būtu uz zemes un ceļi saliekti 90° leņķī),	1
	palīdz klientam apsēsties uz gultas malas,	1
	piebrauc ratiņkrēslu tuvu gultai (lai mazinātu pārvietošanas attālumu),	1
	fiksē ratiņkrēsla riteņus bremžu pozīcijā,	1
	paceļ ratiņkrēsla kāju balstus,	1
	zem klienta kājām novieto rotējošu pārvietošanas disku,	1
	klientam ap vidukli aplik pacelšanas siksnu,	1
	zem klienta sēžas novieto pārvietošanas dēli, kurš savieno gultu ar ratiņkrēslu,	1
	klientu saņem aiz pārvietošanas jostas, piepaceļ un pārslidina pa pārvietošanas dēli no gultas uz ratiņkrēslu,	1
	pārvietošana notiek, saskaņojot darbības ar klientu (ieteicams skaitīt 1, 2, 3).	1
1.4. Klienta transportēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Sagatavojas un transportē klientu:	
	klienta kājas pa vienai piepaceļ un novieto uz ratiņkrēsla kāju balstiem,	1
	iekārto klientu ērtā stāvoklī, fiksē ar drošības siksnām,	1
	ratiņkrēsla riteņus atbrīvo no bremžu pozīcijas,	1
	nesteidzoties transportē klientu,	1
	pa balkona durvīm pirmais iziet aprūpētājs un klientu ie brauc atmuguriski,	1
	ratiņkrēslu novieto uz līdzenas virsmas,	1
	ratiņkrēsla riteņus fiksē bremžu pozīcijā,	1
1.5. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	nodrošina klientam izsaukuma pogu.	1
	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Pārvietošanas aprīkojumu dezinficē un novieto inventāra skapī.	1

skaitis 2)		
1.6. Veikto manipulāciju dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Pozicionēt klienti atbilstoši situācijas aprakstam: 52 gadus veca kliente ir pārvesta no slimnīcas uz sociālās aprūpes institūciju. Klientei veikta gūžas protezēšana, un viņa ir mazkustīga. Aprūpētāja uzdevums izgulējumu profilakses nolūkā pozicionēt klienti no muguras stāvokļa uz kreisajiem sāniem.

- 2.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 2.2. Identificēt klienti, novērtēt klientes sadarbošanās spējas.
- 2.3. Pozicionēt klienti.
- 2.4. Sakārtot darba vietu.
- 2.5. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
2.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• pozicionēšanas spilveni,	1
	• gēla pozicionēšanas ruļļi,	1
	• vienreizlietojamie paladziņi,	1
	• gēla riņķis.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
2.2. Klientes identificēšana, sadarbošanās spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	• vienreizlietojamie cimdi.	1
	Identificē klienti:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klienti,	1
	• pārbauda klientes aproci.	1
	Novērtē un komentē klientes sadarbošanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1
2.3. Klientes pozicionēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 20)	Informē klienti par pagriešanos uz kreisajiem sāniem, kā arī par atbalstu pozicionēšanas laikā.	1
	Ievēro higiēnas prasības:	
	• lieto individuālos aizsardzības līdzekļus un piemērotus darba apavus,	1
	• pirms cimdu uzvilkšanas veic roku higiēnisko mazgāšanu un apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• izvēlas piemērota izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	Nodrošina klientes intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavojas un veic klientes pozicionēšanu:	
	• gultas ritenus fiksē bremžu stāvoklī.	1

	• gultu paceļ ergonomiski pareizā stāvoklī,	1
	• paceļ gultas režģi kreisajā pusē (lai mazinātu izkrišanas risku),	1
	• infekciju kontroles nolūkā pozicionēšanas aprīkojumu apklāj ar vienreizlietojamiem paladziņiem,	1
	• pozicionēšanas aprīkojumu sakārto pie gultas uz krēsla viegli sasniedzamā attālumā,	1
	• pieiet pie klienta no labās puses,	1
	• klienta rokas sakrusto virs krūtīm (augšpusē liekot labo roku),	1
	• klienta labo kāju pārlik pā kreiso (ja iespējams, ieliec celī),	1
	• pozicionēšanu veic, veļot klienti uz kreisajiem sāniem (prom no sevis),	1
	• palīdz klientei, cik iespējams, ar labo roku pieturēties pie gultas režģa,	1
	• aiz klienta muguras (muguras atbalstam) pieliek pozicionēšanas spilvenu,	1
	• zem labās kājas un labās rokas (ceļgala apvidus un apakšdelms) novieto gēla pozicionēšanas ruļļus,	1
	• zem labās potītes novieto gēla riņķi,	1
	• iekārto klienti ērtā stāvoklī, apsedz,	1
	• drošības nolūkā paceļ arī gultas režģi labajā pusē,	1
	• gultu nolaiž iepriekšējā stāvoklī.	1
2.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Individuālos aizsardzības līdzekļus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
2.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

3. uzdevums. Rakstiski atbildēt uz jautājumiem par tehnisko palīgīdzekļu lietošanu, pieejamību un kopšanu.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
3.1. Kādus tehniskos palīgīdzekļus iespējams izmantot, pārvietojoties telpā un ārpus tās? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Spieķi.	1
	Kruķus.	1
	Tripodu vai kvadripodu.	1
	Staiguli.	1
	Pārvietošanās galdu.	1
	Rollatoru.	1
	Ratiņkrēslu.	1
3.2. Kādus tehniskos palīgīdzekļus piešķir no valsts budžeta līdzekļiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Pārvietošanās, pašaprūpes tehniskos palīgīdzekļus, protēzes, ortozes, ortopēdiskos apavus un komunikācijas palīgīdzekļus.	1
	Surdotehniskos palīgīdzekļus.	1
	Tiflotehniskos palīgīdzekļus.	1
	Acu protēzes.	1

skaitis 4)		
3.3. Kas jāievēro, sākot lietot tehniskos palīglīdzekļus? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Tehniskajam palīglīdzeklim jābūt darba kārtībā.	1
	Jāmāca lietot tehnisko palīglīdzekli.	1
	Jāiepazīstas ar tehniskā palīglīdzekļa lietošanas instrukciju (noteikumiem).	1
	Jāiepazīstas ar tehniskās apkopes instrukciju.	1
	Tehniskajiem palīglīdzekļiem jāveic ikdienas kopšana (mazgāšana, dezinfekcija).	1
	Lietojot tehniskos palīglīdzekļus, jāievēro drošības pasākumi.	1
3.4. Kā jākopj tehniskie palīglīdzekļi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Tehniskos palīglīdzekļus nepieciešamības gadījumā mazgā ar ūdeni un pirms un pēc lietošanas dezinficē.	1
3.5. Kādi kruķi ir pieejami? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Elkoņa kruķi.	1
	Paduses kruķi.	1
3.6. Kurā rokā klientam jātur spieķis? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Spieķis jātur veselās ķermeņa puses rokā.	1
3.7. Kādam nolūkam tiek lietots spieķis? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Līdzsvaram.	1
	Atbalstam.	1
3.8. Kad klienta pārvietošanai tiek izmantots pārvietošanas palags? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Lai mainītu klienta pozu gultā.	1
	Lai pārvietotu klientu gultā.	1
3.9. Kas ir tehniskie palīglīdzekļi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Ierīces, kas atvieglo cilvēka spējas pārvietoties, aprūpēt sevi un pilnvērtīgi pavadīt brīvo laiku.	1
3.10. Kas ir personīgās aprūpes palīglīdzekļi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Rūpnieciski izstrādājumi, kas pilnīgi vai daļēji kompensē klienta nespēju veikt personisko higiēnu:	
	• tualetes krēslī,	1
	• tualetes paaugstinājumi,	1
	• vannas sēdekļi,	1
	• rokturi.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)
Modulis "Sociālās aprūpes nodrošināšana"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis		Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.								
Darba uzbūve		Uzdevumu skaits		1						
		Uzdevumu veidi		Atbildes uz jautājumiem						
		Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs		30 min.						
Uzdevumu apraksts		1. Atbildēt uz jautājumiem par: • pozitīva dialoga veidošanu ar klientu, • aprūpētāja iesaistīšanos komandas darbā, • regulāras un precīzas informācijas sniegšanu aprūpes procesā, • klienta aprūpē iesaistīto personu izglītošanu, • klienta iesaistīšanos aprūpes procesā.								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Pārbaudījuma norisei nepieciešama auditorija, semināru telpa. Nepieciešamie materiāli: • A4 formāta papīrs, • pildspalva.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 120, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–17	18–35	36–53	54–71	72–81	82–90	91–100	101–109	110–115	116–120
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par:

- pozitīva dialoga veidošanu ar klientu,
- aprūpētāja iesaistīšanos komandas darbā,
- regulāras un precīzas informācijas sniegšanu aprūpes procesā,
- klienta aprūpē iesaistīto personu izglītošanu,
- klienta iesaistīšanos aprūpes procesā.

Vērtēšanas kritēriji

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
1. Kur tiek nodrošināti sociālās aprūpes pakalpojumi klientiem? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Ilgstošas sociālās aprūpes institūcijās.	1
	Klienta dzīves vietā.	1
	Ilgstošas sociālās rehabilitācijas institūcijās.	1
2. Kādus pakalpojumus nodrošina sociālā aprūpe? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Palīdzība pašaprūpē personai, kura nespēj to veikt pati.	1
	Palīdzība ikdienas mājas darbu veikšanā un sadzīvē.	1
	Bērna aprūpe ģimeniskā vidē.	1
3. Kādi speciālisti veido klienta aprūpes komandu? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Sociālais darbinieks, sociālais rehabilitētājs, sociālais aprūpētājs un aprūpētājs.	1
	Ergoterapeits, fizioterapeits, masieris.	1
	Ģimenes ārsts, māsa.	1
	Psihiatrs un vai psihologs.	1
	Cits palīgpersonāls (piemēram, audiologopēds, podologs, interešu pulciņa audzinātājs, kultūras un sporta pasākumu organizētājs, kapelāns utt.).	1
4. Ko dara starpprofesionāļu komanda aprūpes nodrošināšanas procesā? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Veic kompleksu klienta individuālo vajadzību noteikšanu (novērtēšanu).	1
	Plāno resursus un sadarbību.	1
	Klienta vajadzību nodrošināšanai izmanto efektīvākās metodes.	1
	Nodrošina informācijas apriti.	1
	Nodrošina aprūpes gaitas dokumentēšanu.	1
	Izvērtē sniegto pakalpojumu efektivitāti atbilstoši iesaistīto speciālistu kompetencēm.	1
5. Kāpēc svarīgi informēt aprūpē iesaistītos profesionāļus par aprūpes gaitu? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)</i>	Lai kvalitatīvi aprūpētu klientu.	1
	Lai laikus apmierinātu klienta vajadzības.	1
	Lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un elastību.	1
	Lai nodrošinātu pakalpojumu efektivitāti.	1
	Lai ātri reaģētu uz radušos problēmsituāciju.	1
	Lai nepieciešamības gadījumā ātri mainītu aprūpes gaitu.	1
	Lai iespējami ātri papildus piesaistītu aprūpes komandas profesionāļus.	1
	Lai iespējami ātri izvērtētu aprūpes gaitu.	1
6. Kādi ir aprūpētāja galvenie pienākumi? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Aprūpēt klientus, palīdzēt personām, kuras pašas sevi nevar aprūpēt.	1
	Palīdzēt indivīdiem mājas apstākļos un aprūpes iestādēs ievērot higiēnu.	1
	Sagatavot un uzņemt ēdienu.	1
	Uzkopt telpas, kā arī apgādāt ar pirmās nepieciešamības precēm.	1

	Strādāt komandā ar sociālā darba speciālistiem un veselības aprūpes personālu, uzņemties atbildību atbilstoši kompetences līmenim.	1
	Uzturēt savu potenciālo kompetenci, kā arī pilnveidot savas teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas.	1
7. Kāpēc, veicot komandas darbu klienta aprūpē, nepieciešama atgriezeniskā saite? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Lai nekavējoties reaģētu uz klienta sūdzībām, vēlmēm un individuālo vajadzību nodrošināšanu.	1
	Lai novērtētu aprūpes procesa gaitu.	1
	Lai rastu labākos risinājumus aprūpes kvalitātes nodrošināšanai.	1
	Lai plānotu turpmāko aprūpi vai nepieciešamības gadījumā mainītu esošo.	1
8. Ar kādu nolūku izglīto klienta aprūpē iesaistītās personas? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Lai aprūpētu piederīgos, mājas apstākļos lietojot dažādas tehnoloģijas un tehniskos palīg līdzekļus.	1
	Lai veicinātu klienta un piederīgo iesaistīšanos aprūpē.	1
	Lai nodrošinātu klienta piederīgo izpratni par klienta fizisko un garīgo stāvokli, iespējamo aprūpes nodrošināšanu, saglabājot klienta dzīves kvalitātes līmeni.	1
9. Kāpēc klienta piederīgos iesaista aprūpē? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Lai nezaudētu saikni ar savu tuvinieku.	1
	Lai piederīgie kļūtu par aprūpes komandas locekļiem.	1
	Lai piederīgie piedalītos ikdienas aprūpes nodrošināšanā.	1
	Lai nodrošinātu aprūpes nepārtrauktību.	1
	Lai klients būtu ģimeniskā vidē, mājas apstākļos.	1
	Lai novērtētu aprūpes gaitu un efektivitāti ikdienā.	1
	Lai sniegtu papildu informāciju komandas locekļiem par aprūpes gaitu.	1
10. Kā aprūpē iesaistīto personu izglītošana ietekmē klienta dzīvildzi? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)</i>	Uzlabo klienta ikdienas gaitas.	1
	Uzlabo klienta pašsajūtu, uzlabo pakalpojuma kvalitāti.	1
	Klients jūt rūpes, uzmanību, atbalstu.	1
	Mazinās nošķirtības un vientulības risks.	1
	Klients labāk socializējas, nejūtas vientuļš.	1
	Nezaudē ģimenisku vidi un citas nemateriālās vērtības.	1
11. Kāpēc klienta piederīgos iesaista aprūpē, nodrošinot aprūpi mājās? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Lai pilnveidotu piederīgo izpratni par klienta stāvokli, sociālās aprūpes iespējām.	1
	Lai veicinātu piederīgo līdzdalību lēmumu pieņemšanā par aprūpes nodrošināšanu.	1
	Lai palielinātu piederīgo iesaistīšanos aprūpē, izmantojot dažādus tehniskos palīg līdzekļus.	1
	Lai paaugstinātu piederīgo nozīmi aprūpes nepārtrauktības nodrošināšanā.	1
12. Kā tiek iedalīti klienta aprūpes līmeņi? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Pirmais aprūpes līmenis – klients spēj veikt pašaprūpi patstāvīgi.	1
	Otrais aprūpes līmenis – klients spēj veikt pašaprūpi patstāvīgi, bet reizēm nepieciešama personāla palīdzība.	1
	Trešais aprūpes līmenis – klients nespēj veikt pašaprūpi bez personāla palīdzības.	1
	Ceturtais aprūpes līmenis – klients pats neveic pašaprūpi, nepieciešama pastāvīga personāla aprūpe.	1
13. Kā ikdienas aktivitātes ietekmē klienta dzīves kvalitāti? <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Veicina klienta socializēšanos.	1
	Nodrošina jaunu prasmju apgūšanu, esošo prasmju un spēju saglabāšanu.	1
	Samazina klientam psihoemocionālo spriedzi, trauksmi, palīdz relaksēties.	1
	Palīdz klientam celt pašvērtējumu.	1
	Sniedz iespēju jēgpilni pavadīt laiku.	1

14. Kādas pazīmes liecina par klienta izolēšanās riskiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 12)	Klientam attīstās:	
	• iekšējs saspringums,	1
	• trauksmes izjūta,	1
	• raizes,	1
	• koncentrēšanās grūtības,	1
	• vainas apziņa,	1
	• miega un apetītes traucējumi,	1
	• nespēks,	1
	• apātija,	1
	• interešu trūkums,	1
	• vienaldzība pret apkārtējo vidi,	1
	• nomākts garastāvoklis,	1
	• attīstās psihiskas slimības.	1
15. Kāpēc ir svarīgi uz klausīt klienta vēlmes? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Lai nodrošinātu kvalitatīvu aprūpi.	1
	Lai nepasliktinātu klienta dzīves kvalitāti.	1
	Lai uzzinātu klienta individuālās vajadzības.	1
	Lai uzzinātu klienta ikdienas paradumus.	1
	Lai kopā ar klientu plānotu turpmāko aprūpi.	1
	Lai kopā ar klientu rastu labākos risinājumus dažādām problēmsituācijām aprūpes procesā.	1
16. Kāpēc jānoskaidro klienta apmierinātība ar sniegtajiem aprūpes pakalpojumiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Lai varētu novērtēt saņemta pakalpojuma kvalitāti.	1
	Lai varētu apkopot ierosinājumus pakalpojuma kvalitātes uzlabošanai.	1
	Lai varētu attīstīt jaunus aprūpes pakalpojumus.	1
	Lai analizētu sniegtā pakalpojuma atbilstību klienta individuālajām vajadzībām.	1
	Lai izvērtētu sniegtā pakalpojuma nepieciešamību.	1
17. Kāpēc ir svarīgs klienta viedoklis par sniegtajiem aprūpes pakalpojumiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Lai novērtētu sniegtā pakalpojuma kvalitāti.	1
	Lai uzlabotu aprūpes pakalpojuma kvalitāti.	1
	Lai izvērtētu sniegtā pakalpojuma nepieciešamību atbilstoši klienta individuālajām vajadzībām.	1
	Lai nepieciešamības gadījumā varētu plānot sniegtā pakalpojuma maiņu ar citu pakalpojumu.	1
	Lai noskaidrotu klienta iesaistīšanos pakalpojuma saņemšanas laikā.	1
	Lai novērstu iespējamus riskus aprūpes pakalpojuma saņemšanas laikā.	1
18. Kāpēc klients jā mudina izteikt vērtējumu un ierosinājumus par saņemtajiem pakalpojumiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Lai novērtētu sniegtā pakalpojuma kvalitāti un lietderību.	1
	Lai veiktu efektīvu nepieciešamo resursu, aprīkojuma un laika plānošanu.	1
	Lai uzlabotu sniegtā pakalpojuma kvalitāti vai esošo pakalpojumu mainītu pret citu.	1
	Lai varētu novērtēt pakalpojuma sniedzēju profesionālo iesaistīšanos.	1
19. Kā veidot pozitīvu dialogu ar klientu? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Būt līdzvērtīgiem.	1
	Labvēlīgi izturēties pret klientu.	1
	Izvēlēties atbilstošu vidi.	1
	Ievērot sociālās saskarsmes attālumu 1,2–3,7 m.	1
	Runāt ar klientu viņam saprotamā veidā.	1
	Sarunas laikā ieņemt atvērtu pozu.	1
20. Kā ikdienas darbības un socializācija ietekmē klienta dzīvildzi? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Saglabā klienta pašaprūpes spējas.	1
	Sekmē klienta neatkarīgas dzīves saglabāšanu.	1
	Sniedz iespēju integrēties darba tirgū.	1
	Sniedz iespēju būt sociāli aktīvam.	1

	Mazina vientulības un atstumtības riskus.	1
21. Ko ietver sociālās aprūpes pakalpojums "palīdzība pašaprūpē"? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)	Personiskās higiēnas nodrošināšanu.	1
	Palīdzību tualetes apmeklēšanā.	1
	Pozicionēšanu gultā, palīdzību apģērbjoties / noģērbjoties.	1
	Ēdienu gatavošanu vai palīdzību ēdienu gatavošanā.	1
	Klienta barošanu.	1
	Medikamentu lietošanu.	1
22. Ko ietver sociālās aprūpes pakalpojums "ikdienas darbi un palīdzība sadzīvē"? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Pārtikas un citu sadzīves preču iegādi un piegādi.	1
	Dzīvojamo telpu uzkopšanu.	1
	Kurināmā piegādi telpās, krāsns kurināšanu.	1
	Ūdens ienešanu, iznešanu.	1
	Komunālo maksājumu veikšanu.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)
Modulis "Infekcioza klienta aprūpe"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	2
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, mutiskas atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	50 min.
Uzdevumu apraksts	1. Veikt apkārtējās vides uzkopšanu un dezinfekciju pēc klienta izdalījumu savākšanas atbilstoši situācijas aprakstam: 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Nomainīt klienta ķermeņa veļu. 1.3. Veikt klienta specifisko aprūpi. 1.4. Veikt infekciju kontroles pasākumus un klienta istabas uzkopšanu. 1.5. Sakārtot darba vietu. 1.6. Dokumentēt veikto manipulāciju, sniegt informāciju aprūpē iesaistītajam personālam. 2. Atbildēt uz jautājumiem par infekciju izplatības kontroli un infekcioza klienta aprūpes īpatnībām. Izpildot 1. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojamie cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • sejas maska, • vienreizlietojamais priekšauts, • niersālīte, • krūzīte ar ūdeni, • ūdens necaurlaidīgs paladziņš, • vienreizlietojamās papīra salvetes, • vienreizlietojamās salvetes virsmu dezinfekcijai, • tīras klienta drēbes,	

		• dezinfekcijas līdzeklis istabas uzkopšanai, • telpu uzkopšanas inventārs, • ratiņi netīrās veļas savākšanai, • mulāža manipulāciju veikšanai.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 73, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–10	11–21	22–32	33–43	44–49	50–54	55–60	61–66	67–70	71–73
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Veikt apkārtējās vides uzkopšanu un dezinfekciju pēc klienta izdalījumu savākšanas atbilstoši situācijas aprakstam: 66 gadus vecs klients pēc pusdienām sūdzas par sliktu dūšu un spiedošu sajūtu pakrūtē. Pieejot tuvāk, ievērojat, ka uz grīdas un uz klienta drēbēm ir atvēmtās masas.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Nomainīt klienta ķermeņa veļu.
- 1.3. Veikt klienta specifisko aprūpi.
- 1.4. Veikt infekciju kontroles pasākumus un klienta istabas uzkopšanu.
- 1.5. Sakārtot darba vietu.
- 1.6. Dokumentēt veiktās manipulācijas, sniegt informāciju aprūpē iesaistītajam personālam.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 17)	Sagatavots nepieciešamais aprīkojums un novietots ērti sasniedzamā vietā pie klienta gultas:	
	• nieršāļīte,	1
	• krūzīte ar ūdeni,	1
	• ūdens necaurļaidīgs paladziņš,	1
	• vienreizlietojamās papīra salvetes,	1
	• vienreizlietojamās salvetes virsmu dezinfekcijai,	1
	• tīras klienta drēbes,	1
	• dezinfekcijas līdzeklis istabas uzkopšanai,	1
	• telpu uzkopšanas inventārs,	1
	• ratiņi netīrās veļas savākšanai.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1

	• vienreizlietojamie cimdi,	1
	• vienreizlietojamais priekšauts,	1
	• sejas maska.	1
	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē klienta pašsajūtu, komentē klienta sadarbšanās un pašaprūpes spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam. Informē klientu par izdalījumu savākšanu un infekciju kontroles pasākumiem.	1
1.2. Klienta ķermeņa veļas mainīšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• izvēlas un lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimdus.	1
	Veic klienta ķermeņa veļas maiņu:	
	• novelk inficēto veļu, izgriež inficēto pusi uz iekšu,	1
	• inficēto veļu nekavējoties ievieto netīrās veļas savākšanas ratiņos,	1
	• ratiņu vāku nekavējoties aizver,	1
	• uzvelk klientam tīru ķermeņa veļu.	1
1.3. Klienta specifiskās aprūpes veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Iekārto klientu gultā ērtā sēdus vai pussēdus stāvoklī.	1
	Uz krūtīm uzklāj ūdens necaurlaidīgu paladziņu.	1
	Padod klientam niersālīti (ja gadījumā vemšana atkārtojas).	1
	Pasniedz vienreizlietojamās salvetes mutes noslaucīšanai.	1
	Iesaka klientam izskalot muti ar tīru, negāzētu ūdeni.	1
	Piedāvā nedaudz padzerties, nelieliem malkiem.	1
1.4. Infekciju kontroles pasākumu ievērošana klienta istabas uzkopšanas laikā. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 15)	Nomaina vienreizlietojamus cimdus.	1
	Izlietotos cimdus utilizē tam paredzētajā atkritumu tvertnē.	1
	Atvemtās masas saslauc, izmantojot vienreizlietojamās papīra salvetes, utilizē atbilstošā atkritumu tvertnē.	1
	Nomaina vienreizlietojamus cimdus.	1
	Apstrādā kontakta virsmas (rokturus, palodzi, galdu, krēslus, klienta skapīti, gultas malas un individuālos tehniskos palīg līdzekļus) ar vienreizlietojamām dezinfekcijas salvetēm.	1
	Izlietotās dezinfekcijas salvetes utilizē tam paredzētajā atkritumu tvertnē.	1
	Sagatavo dezinficējošu šķīdumu istabas mitrajai uzkopšanai.	1
	Šķīduma pagatavošanai izvēlas koncentrātu, pagatavošanas instrukciju un atbilstošas drošības lapas.	1
	Istabiņas uzkopšanu sāk no mazāk piesārņotās daļas.	1
	Uzkopšanai lieto atbilstoša marķējuma inventāru.	1
	Atver logu istabiņas vēdināšanai (aptuveni 30 min.).	1
	Individuālos aizsardzības līdzekļus un izlietotās dezinfekcijas salvetes utilizē atbilstošās atkritumu tvertnēs.	1
	Mazgā rokas.	1
	Apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes.	1
	Ūdens krānu aizver, izmantojot papīra salveti.	1
1.5. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli	Telpu uzkopšanas aprikojumu notīra.	1
	Dezinficē ar vienreizlietojamām dezinfekcijas salvetēm.	1

iegūstamais punktu skaits 5)	Telpu uzkopšanas aprīkojumu novieto skapī (telpā) atbilstoši marķējumam.	1
	Dezinfekcijas līdzekļu koncentrātus novieto slēdzamā skapī atbilstoši marķējumam.	2
1.6. Veiktās manipulācijas dokumentēšana, informācijas sniegšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1
	Nekavējoties ziņo veselības aprūpes speciālistam vai sociālajam darbiniekam par klienta pašsajūtu un veiktajām darbībām.	1

2. uzdevums. Atbildēt uz jautājumu par infekciju izplatības kontroli un infekcioza klienta aprūpes īpatnībām.

Vērtēšanas kritēriji

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
2.1. Kādas ir higiēniskā un pretepidēmiskā plāna prasības? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Uzturēt tīru vidi.	1
	Regulāri veikt roku higiēnu.	1
	Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.	1
	Regulāri veikt aprīkojuma un materiālu apstrādi.	1
	Organizēt pareizu veļas apriti.	1
	Apsaimniekot atkritumus.	1
2.2. Kā sociālās aprūpes institūcijā izolē klientu infekciju slimību gadījumā? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Cik iespējams, nodrošina klienta izolēšanu no citiem klientiem, ievietojot viņu atsevišķā istabā.	1
	Pie istabas izvieto galdiņu ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.	1
	Ir pieļaujama vairāku klientu izvietošana vienā istabā, ja viņiem diagnosticēta viena un tā pati infekcijas slimība.	1
2.3. Kas ir dezinfekcija, un kā to veic? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Dezinfekcija ir dzīvotspējīgu mikroorganismu skaita samazināšana, izmantojot ķīmiskas vai fizikālas metodes.	1
	Veicot dezinfekciju, ievēro dezinfekcijas līdzekļa nepieciešamo koncentrāciju un tā ekspozīcijas laiku.	1
	Dezinfekcijas līdzeklim pilnīgi jānosedz dezinficējamais priekšmets.	1
2.4. Kādos gadījumos lieto aizsargapģērbus (priekšauts, halāts)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Ja ciešs kontakts ar klientu, materiāliem vai aprīkojumu, kā rezultātā var kontaminēt (piesārņot) ādu, darba apģērbu ar infekcioziem aģentiem.	1
	Ja pastāv kontaminācijas risks ar asinīm, ķermeņa šķidrumiem, sekrētiem, ekskretiem (izņemot sviedriem).	1
	Ievērojot kontakta piesardzības pasākumus (klients ar infekciju, kura izplatās kontakta ceļā).	1
	Aizsargapģērbs jāmaina pēc kontakta ar katru infekciozo klientu, pat ja vizuāli nav datu par iespējamo kontamināciju (piesārņojumu).	1
2.5. Kā savāc inficētus atkritumus? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Atkritumus savāc maksimāli tuvu to rašanās vietai.	1
	Savāc tam paredzētos maisos vai konteineros, kuri ir ūdens necaurlaidīgi un droši aiztaisāmi, kā arī atbilstoši marķēti.	1
	Atbilstoši atkritumu veidam izmanto maisus dzeltenā, sarkanā vai oranžā krāsā.	1
	Maisus aizpilda līdz divām trešdaļām.	1
	Infekciozus asos priekšmetus vai šķidrus atkritumus ievieto atbilstošā konteinerā.	1
	Sociālās aprūpes iestādē atkritumus savāc tam paredzētā telpā.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)
Modulis "Paliatīvā aprūpe"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniegamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	2
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, atbildes uz jautājumiem
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	20 min.
Uzdevumu apraksts	1. Veikt aprūpi atbilstoši klienta individuālajām vajadzībām un situācijas aprakstam. 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus. 1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbības spējas. 1.3. Veikt viendabīgās ileostomas aprūpi. 1.4. Sakārtot darba vietu. 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju. 2. Atbildēt uz jautājumiem par onkoloģisku, paliatīvu un mirstošu klientu aprūpi, cilvēka pēcnāves aprūpes nodrošināšanu. Izpildot 1. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.	
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi	Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Nepieciešamie materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • ūdens necaurlaidīgi paladziņi, • stomas sistēma, • šķēres, • salvetes ādas attīrīšanai, • marķieris, • trafarets stomas izmēra noteikšanai, • līdzekļi ādas aizsardzībai ap stomu, • marles salvetes, • manekens stomas aprūpes veikšanai, • klienta aproce, • atkritumu tvertne.	

Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 73, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–10	11–21	22–32	33–43	44–49	50–54	55–60	61–66	67–70	71–73
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Veikt aprūpi atbilstoši klienta individuālajām vajadzībām un situācijas aprakstam: klientam ilgstošas onkoloģiskas slimības ārstēšanas laikā ir veikta ķirurģiska operācija, kā rezultātā izveidota ileostoma vēdera priekšējā sienā. Aprūpētāja uzdevums: veikt viendabīgās ileostomas aprūpi.

- 1.1. Sagatavoties manipulācijas veikšanai, izvēlēties nepieciešamo aprīkojumu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.2. Identificēt klientu, novērtēt klienta sadarbības spējas.
- 1.3. Veikt viendabīgās ileostomas aprūpi.
- 1.4. Sakārtot darba vietu.
- 1.5. Dokumentēt veikto manipulāciju.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Sagatavošanās manipulācijas veikšanai, nepieciešamā aprīkojuma un individuālo aizsardzības līdzekļu izvēlēšanās. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Sagatavo nepieciešamo aprīkojumu:	
	• ūdens, ziepes, ūdens necaurļaidīgi paladziņi,	1
	• stomas sistēma,	1
	• šķēres,	1
	• salvetes ādas attīrīšanai,	1
	• marķieris,	1
	• trafarets stomas izmēra noteikšanai,	1
	• līdzekļi ādas aizsardzībai ap stomu,	1
	• marles salvetes.	1
	Izvēlas atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus:	
	• roku dezinfekcijas līdzeklis,	1
	• vienreizlietojamie cimdi.	1
1.2. Klienta identificēšana, sadarbības spēju novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Identificē klientu:	
	• pārbauda pieejamo dokumentāciju,	1
	• uzrunā klientu,	1
	• pārbauda klienta aproci.	1
	Novērtē un komentē klienta sadarbības spējas atbilstoši veicamajam uzdevumam.	1

skaitis 5)	Informē klientu par viendaļīgās ileostomas aprūpi un maiņa maiņu.	1
1.3. Viendaļīgās ileostomas aprūpes veikšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 17)	Ievēro infekcijas kontroles pasākumus:	
	• mazgā rokas,	1
	• apstrādā rokas ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli 20–30 sekundes,	1
	• ūdens krāna aizvēršanai izmanto papīra salveti,	1
	• lieto atbilstoša izmēra vienreizlietojamus cimds.	1
	Nodrošina klienta intimitāti, izmantojot aizslietni.	1
	Sagatavojas manipulācijas veikšanai:	
	• klientu iekārto ērtā stāvoklī guļus uz muguras,	1
	• zem klienta paklāj ūdens necaurlaidīgu paladziņu.	1
	Veic stomas maisa maiņu:	
	• stomas maisu noņem, ar vienu roku pieturot ādu virs pamatnes, ar otru – lēnām noņem,	1
	• izlietoto stomas maisu utilizē attiecīgajā konteinerā,	1
	• attīra ādu ap stomu, izmantojot marles salvetes,	1
	• ādu ap stomu nomazgā ar ūdeni, ļauj tai nožūt,	1
	• novērtē ādu ap stomu,	1
	• novērtē stomu,	1
	• izmēra un izgriež stomas pamatni attiecīgajā lielumā (lieto trafaretu, marķieri un šķēres),	1
	• lieto ādas aizsardzības līdzekļus ap stomu,	1
	• stomas maisu piestiprina pie pamatnes, viegli piespiežot atbilstošā vietā,	1
	• stomas maisu noslēdz.	1
1.4. Darba vietas sakārtošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Individuālos aizsardzības līdzekļus un higiēnas piederumus utilizē tam paredzētajās atkritumu urnās.	1
	Aprīkojumu mazgā, dezinficē un novieto speciālā inventāra skapī.	1
1.5. Veiktās manipulācijas dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Aprūpes dokumentācijā attiecīgajā ailē norāda laiku, veikto manipulāciju un ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par onkoloģisku, paliatīvu un mirstošu klientu aprūpi, cilvēka pēcnāves aprūpes nodrošināšanu.

Jautājums	Pareizā atbilde	Piešķiramie punkti
2.1. Kas ir paliatīvā aprūpe, un ko tā ietver? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Aktīva, visaptveroša klientu aprūpe bez radikālas ārstēšanas.	1
	Sāpju un citu simptomu mazināšana vai noņemšana, psiholoģisku, sociālu un garīgu problēmu risināšana.	1
	Dzīves kvalitātes nodrošināšana klientam un viņa piederīgajiem.	1
2.2. Kādi ir galvenie barošanas principi paliatīvajā aprūpē? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Nodrošināt klientam piemērotu diētu un nepieciešamības gadījumā papildu piebarojumu.	1
	Nodrošināt pēc iespējas perorālu pārtikas uzņemšanu. Ja tas nav iespējams, jānodrošina enterāla (caur zondi) vai parenterāla barošana.	1

2.3. Kas ir sāpes? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Nepatīkamas sajūtas un emocijas, kas saistītas ar reālu vai potenciālu audu bojājumu, tiek aprakstītas klienta izteicienos, kuri liecina par šādu bojājumu.	1
2.4. Kas ir fantoma sāpes, kā tās rodas un ko ietekmē? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	Maldu sajūtas amputētā locekļi vai kādā amputētā ķermeņa daļā. Kustību, iespīlējuma, pietūkuma, tirpšanas un sāpju sajūta neesošā locekļi vai ķermeņa daļā.	1
	Rodas pēc ekstremitātes amputācijas vai jebkuras ķermeņa daļas amputācijas.	1
	Ietekmē dzīves kvalitāti un rada psiholoģisko stresu.	1
2.5. Kādas ir miršanas procesa stadijas (atbilstoši dr. Elizabethes Kubleres-Rosas aprakstam)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Pirmā stadija: noliegums un izolācija jeb šoka stadija – "nē, ne es!".	1
	Otrā stadija: dusmas un niknums – "kāpēc es?".	1
	Trešā stadija: kaulēšanās stadija – "jā, es, bet...".	1
	Ceturrtā stadija: depresijas stadija – "jā, es".	1
	Piektā stadija: samierināšanās un miers – "jā es, un es esmu gatavs".	1
2.6. Kādas ir biežākās bailes un pārdzīvojumi paliatīviem klientiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Ka slimība viņus izkropļos.	1
	Ka viņi zaudēs savu autonomiju un neatkarību.	1
	Ka kļūs par nastu piederīgajiem.	1
	Ka kļūs fiziski pretīgi citiem.	1
	Ka tiks vilties sevī ģimenei, draugiem, kolēģiem.	1
	Bailes satikties ar nezināmo.	1
	Bailes no sāpēm.	1
	Bailes no atstumšanas.	1
	Bailes no elpas trūkuma.	1
2.7. Kāds aprīkojums nepieciešams miruša cilvēka pēcnāves aprūpes nodrošināšanai? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Vienreizlietojamie cimdi.	1
	Vienreizlietojamais halāts vai priekšauts.	1
	Morga soma/maiss, šķidrums necaurīdīgs plastikāta maiss.	1
	Identifikācijas zīme.	1
	Marles saite.	1
	Plastikāta maiss mirušā personiskajām mantām.	1
2.8. Kādi pasākumi jāveic mirušā aprūpes nodrošināšanai? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Ja iespējams, ieliek zobu protēzes.	1
	No mirušā noņem visu aprīkojumu.	1
	Ja nepieciešams, apkopj mirušā ķermeni.	1
	Aizver mirušā acis.	1
	Zem mirušā gūžām paklāj ūdensnecaurīdīgu paladziņu.	1
	Savāc pēcnāves kopšanas aprīkojumu.	1
	Pievieno klienta identifikācijas zīmi, kurā ir rakstīts: mirušā vārds, uzvārds, personas kods, miršanas laiks un datums.	1
	Mirušā ekstremitātes nostiprina ar marles saiti. Rokas sakrusto uz vēdera, bet kājas iztaisno un fiksē kopā ar marles saiti.	1
	Ķermeni transportē uz telpu, kurā tas atradīsies vēl divas stundas, pirms to nogādā uz Morgu.	1

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālā kvalifikācija "Aprūpētājs" (3. LKI)**Obligātās izvēles daļa (B daļa)
Modulis "Pirmā palīdzība"**

Uz sākumu

Pārbaudījuma programma

Mērķis		Pārbaudīt un novērtēt izglītojamā sasniedzamo rezultātu apguvi atbilstoši modulī noteiktajam.								
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	2								
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, mutiskas atbildes uz jautājumiem								
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	30 min.								
Uzdevumu apraksts		1. Sniegt pirmo palīdzību atbilstoši situācijas aprakstam. 2. Atbildēt uz jautājumiem par pirmās palīdzības sniegšanu akūtu un hronisku veselības stāvokļu gadījumos klientiem visās vecuma grupās. Izpildot 1. uzdevumu, izglītojamais komentē veiktās darbības atbilstoši situācijas aprakstam.								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Pārbaudījuma norisei nepieciešamas simulācijas telpas aprūpes darbību veikšanai. Materiāli: • vienreizlietojami nesterili cimdi, • roku dezinfekcijas līdzeklis, • elpināšanas maska, • dezinfekcijas līdzeklis virsmu dezinfekcijai, • mulāžas pirmās palīdzības (ABC) pasākumu veikšanai (pieaugušais, pusaudzis, zīdains), • folijas sega.								
Vērtēšanas kārtība		Pārbaudījuma uzdevumu izpildi vērtē pedagogs(-i). Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 34, kas atbilst 100%. Pārbaudījums ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60%. Pārbaudījuma vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–4	5–9	10–14	15–19	20–22	23–25	26–28	29–30	31–32	33–34
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Uzdevumi, to izpildes vērtēšanas kritēriji

1. uzdevums. Sniegt pirmo palīdzību atbilstoši situācijas aprakstam: klients dārzā ir nokritis un nekustīgi guļ. Palpējot miega artēriju, neizdodas sataustīt pulsu un klausoties neizdodas noteikt elpošanu. Aprūpētāja uzdevums ir sniegt klientei pirmo palīdzību.

Vērtēšanas kritēriji

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1.1. Situācijas novērtēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Novērtē apkārtējo situāciju, vai klientei un aprūpētājam nedraud kādas briesmas.	1
	Sauc palīgā citus (apkārtesošos).	1
1.2. Atdzīvināšanas paņēmiena (ABC) izmantošana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 9)	Sniedz pirmo palīdzību:	
	• novieto klienti guļus uz muguras uz cieta pamata,	1
	• novērtē klienta elpošanu, atliec galvu un atbrīvo elpceļus izvirzot zodu (redzu, dzirdu, jūtu),	1
	• elpošanu pārbauda ne ilgāk kā 10 sek.	1
	• pārbauda un novērtē pulsu (uz miega artērijas abās pusēs),	1
	• atbrīvo klienta krūškurvi no apģērba,	1
	• atrod sirds masāžas vietu, un rokas novieto vienu virs otras,	1
	• veic sirds netiešo masāžu (pieaugušam cilvēkam) 15 reizes (temps 100–120 reizes minūtē, 5–6 cm dziļumā),	1
	• atbrīvo elpceļus un atkārtoti veic elpināšanu no mutes mutē divas reizes,	1
	• turpina netiešo sirds masāžu.	1
1.3. Klienta novietošana stabilajā sānu guļā. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)	Nodrošina cietušās drošību:	
	• tuvāko roku saliec elkoņa locītavā 90 grādu leņķī pret cietušā ķermeni,	1
	• tālāko roku pārliet pāri galvai un atspiež pret vaigu,	1
	• tālāko kāju no sevis saliec ceļa locītavā un izmanto kā sviru cietušā pārvēšanai,	1
	• spiežot uz tālākās kājas ceļa locītavas pavel cietušo uz savu pusi,	1
	• cietušā galvu atliec uz aizmuguri,	1
	• augšējās rokas plaukstu novieto zem cietušā vaiga,	1
	• augšējo kāju saliec gūžas locītavā, ceļa locītavu turot saliektu,	1
	• regulāri pārbauda klienta elpošanu.	1
1.4. Informācijas nodošana / dokumentēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Pēc atdzīvināšanas pasākumu veikšanas neatstāj klientu vienu pašu.	1
	Izmanto folijas segu klienta apsegšanai.	1
	Informē tiešo vadītāju par radušos situāciju, pirmās palīdzības sniegšanas pasākumiem un NMPD izsaukšanu.	1
	Dokumentē notikumu, laiku, darbības pirms NMPD izsaukuma, NMPD ierašanos un tālākās darbības ar klienti. Ierakstu apliecina ar parakstu.	1

2. uzdevums. Atbildēt uz jautājumiem par pirmās palīdzības sniegšanu akūtu un hronisku veselības stāvokļu gadījumos klientiem visās vecuma grupās.

Jautājumi	Atbildes	Piešķirjamie punkti
1. Kā tiek skaidrots pirmajā palīdzībā sastopamais apzīmējums (ABC)? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)	A – nodrošina elpceļu caurlaidību, pozicionējot cietušo un pārliecinoties, ka elpceļos nav svešķermeņu.	1
	B – nodrošina pietiekamu (adekvātu) elpināšanu.	1
	C – nodrošina cirkulāciju, veicot krūškurvja kompresijas.	1
2. Kur iztausta pulsu bērniem līdz viena gada vecumam un pēc gada vecuma? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)	Bērniem līdz viena gada vecumam pulsu palpē uz augšdelma artērijas iekšpusē.	1
	Bērniem pēc viena gada vecuma pulsu palpē uz miega artērijas.	1
3. Kāda ir pareiza rīcība, ja aizrijies zīdains? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Ievieto zīdaiņa mutē pirkstu, lai palīdzētu svešķermenim izkrist.	1
	Nogulda zīdaiņi jāteniski uz rokas.	1
	Veic piecus sitienus starp lāpstiņām virzienā uz galvu.	1
	Ja šis paņēmieni nav efektīvs, zīdaiņi nogulda uz muguras un ar diviem pirkstiem spiež uz krūšu kaula vidus daļas, radot krūškurvī spiedienu un gaisa plūsmu.	1
4. Kādas ir krūškurvja kompresijas un elpināšanas attiecības bērniem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Krūškurvja kompresijas un elpināšanas attiecības ir 15 : 2 (15 krūškurvja kompresijas, divas ieelpas).	1
5. Kādas ir krūškurvja kompresijas un elpināšanas attiecības jaundzimušajiem? (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Krūškurvja kompresijas un elpināšanas attiecības ir 3 : 1 (trīs krūškurvja kompresijas, viena ieelpa).	1